

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra slovanských jazyků a literatur
Oddělení českého jazyka a literatury

Bakalářská práce

K otázce antroponym

Vypracoval: Dana Kantnerová
Vedoucí práce: PhDr. Milena Nosková, Ph.D.

České Budějovice 2015

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě - v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných pedagogickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 28. dubna 2015

.....

Dana Kantnerová

Děkuji vedoucí mé bakalářské práce PhDr. Mileně Noskové, Ph.D. za vstřícné jednání a cenné rady, připomínky a doporučení.

Děkuji rodině za všeobecnou podporu.

Anotace

Práce se zabývá obecnými otázkami lingvistické disciplíny onomatologie. Je členěna do tří částí. Teoretický oddíl se zabývá onomastikou jako vědní disciplínou, její historií a osobnostmi, základním dělením. Ve druhé části se věnuje ženským a mužským jménům, která mají v České republice nejvíce nositelů. Objasnění jejich původu a významu. Ve třetí části porovnává jména novorozenců v období let 2002 – 2012. I u nich objasňuje význam a původ. Využívá dat získaných Českým statistickým úřadem.

Klíčová slova: onomastika, proprium, antroponymum, rodné jméno

Annotation

This work is concerned with common questions of linguistic discipline of onomatology. It is divided into three sections. The theoretical division is concerned with onomastica as a branch of science, its history and personages, fundamental dividing. In the second section it applies to female and male names, which have the most bearers. Illumination of their origin and meaning. The third section compares the new-born names in decennium 2002 – 2012. Illumination of their origin and meaning too. It uses data resources obtained by Czech Statistical Office.

Key words: onomastica, proprium, atropyonymum, first name

Obsah

1	Úvod.....	6
2	Teoretická část.....	8
2.1	Definice onomastiky.....	8
2.2	Subdisciplíny onomastiky.....	9
2.3	Jednotlivé třídy vlastních jmen.....	11
2.4	Historie a osobnosti onomastiky.....	12
2.4.1	Předvědecké období.....	12
2.4.2	První polovina 19. století.....	14
2.4.3	Druhá polovina 19. století do roku 1913.....	15
2.4.4	Od roku 1913 do roku 1945.....	17
2.4.5	Od roku 1945 do konce šedesátých let 20. století.....	18
2.4.6	Od sedmdesátých let 20. století do současnosti.....	19
2.5	Onomastika na českých univerzitách.....	21
2.6	Oddělení onomastiky v Ústavu pro jazyk český Akademie věd ČR.....	22
3	Rodná jména.....	24
3.1	Funkce rodného jména.....	25
3.2	Nejčastěji se vyskytující rodná jména v České republice.....	26
3.2.1	Ženská jména.....	26
3.2.2	Mužská jména.....	29
4	Jména novorozenců.....	34
4.1	Jména dívek narozených v lednu 2002 - 2012.....	34
4.2	Výklad nejčastějších dívčích jmen.....	35
4.3	Jména chlapců narozených v lednu 2002 - 2012.....	40
4.4	Výklad nejčastějších chlapeckých jmen.....	41
5	Závěr.....	46
6	Zdroje.....	48
7	Přílohy.....	49

1 Úvod

Bakalářská práce se zabývá jednou z lingvistických disciplín – onomatologií se zaměřením na antroponyma. Je členěna do tří částí. První je teoretický oddíl, druhá část se věnuje ženským a mužským jménům, která mají v České republice nejvíce nositelů. Ve třetí části jsou rozebírána jména novorozenců za dané období a je porovnávána jejich obliba.

Teoretická část přibližuje onomastiku jako samostatnou vědní disciplínu, jejímž předmětem zkoumání jsou vlastní jména, tj. propria. Dále uvádí definici onomastiky tak, jak ji definuje Rudolf Šrámek. Onomastika se dělí na několik dalších subdisciplín, které jsou vzájemně propojeny a přesahují i do jiných lingvistických i nelingvistických oblastí. Propria dělíme na geonyma, bionyma a chrématonyma, souhrnně tyto označujeme jako jednotlivé třídy vlastních jmen, i o nich bude zmínka.

Historii onomastiky lze rozdělit na několik úseků. Šrámek ji v knize Kapitoly z dějin české jazykovědné bohemistiky dělí na šest období, tyto byly pro potřeby práce přeřazeny. Je to předvědecké období, jehož hlavním představitelem je Josef Dobrovský. Dále první polovina 19. století, druhá polovina 19. století do roku 1913 a od roku 1913 do roku 1945. Za zakladatele české onomastiky je považován Vladimír Šmilauer, jehož práce se nejvíce rozvíjela od roku 1945 do konce 60. let 20. století. Největšího rozkvětu onomastika dosahuje od sedmdesátých let 20. století do současnosti.

Samostatnou podkapitulu tvoří onomastika na českých univerzitách, již se ve své práci věnuje Milan Harvalík. Jediným onomastickým pracovištěm v České republice je oddělení onomastiky v Ústavu pro jazyk český Akademie věd České republiky, proto se i o něm v práci krátce zmiňuji.

Druhá část je věnována rodným jménům. Antroponyma mají podle Miloslavy Knappové dvě funkce, aktivní a pasivní. V České republice žilo k 31. 12. 2014 přes 10 000 000 obyvatel. Každý jedinec je nositelem nějakého jména. Jména jsou tedy všude kolem nás a dozvědět se o nich něco více bylo prvotním impulsem pro napsání této bakalářské práce.

Jméno je něco, co nás doprovází celým naším životem. Máme ho od narození. Proto se třetí část práce věnuje jménům, která byla nejčastěji dávana novorozencům v období let 2002 až 2012. Tyto údaje byly získány ze statistik Českého statistického úřadu, který má zákonnou výjimku k poskytování informativních seznamů.

Cílem práce je přiblížit onomastiku jako vědní disciplínu. Seznámit s její historií a osobnostmi. Dále najít nejčastěji se vyskytující jména v České republice, objasnit jejich význam a původ. U novorozenců z let 2002 – 2012 porovnat oblibu v užívání jmen a též objasnit jejich původ a význam.

2 Teoretická část

„Předmětem onomastického výzkumu jsou vlastní jména – *onyma, propria*“ (Šrámek, 1999, str. 11). Jsou protikladem apelativ, tj. jmen obecných, která jsou založena na nepojmové bázi. Funkcí vlastních jmen je stejné objekty v rámci jednoho druhu lokalizovat, individualizovat a diferencovat.

Lokalizace znamená zařazení do určitých prostorových, věcných, historických, sociálních nebo ekonomických vztahů. Individualizace zaručuje jejich ohraničení jako jednotlivinu, která se neopakuje a diferenciací odlišuje jednotlivé prvky v rámci téhož druhu. Aspekt komunikační a aspekt pojmenovací jsou dva základní aspekty onymie. Spojeny jsou aspektem funkčním (Šrámek, 1999).

2.1 Definice onomastiky

Onomastika je taková disciplína, pro kterou platí komplexnost zkoumaných jevů. K jejímu správnému pochopení je potřeba znát lingvistické i nelingvistické metody, tj. lexikologické a etymologické znalosti, aspekty fungování ve společnosti a samotné onymické objekty (Šrámek, 1999).

Větší důraz je kladen na lingvistické metody, protože *propria* jsou jazykovým faktem. V některých zemích byla a někde stále je onomastika pokládána za pomocnou vědu, právě kvůli nelingvistickým metodám (Šrámek, 1999).

V Německu a u nás byla pokládána za pomocnou vědu historickou v 19. a na počátku 20. století. Holanďtí a švýcarští badatelé ji považovali za pomocnou vědu topografickou. Vědci ve Spojených státech amerických v ní viděli pomocníka pro zkoumání sociologie. Rakušané onomastiku považovali za pomocnou vědu pro demografii a ve Francii v ní viděli vztah k estetice (Šrámek, 1999).

Nutným předpokladem systémového výkladu onymie jsou lokalizace, typy onymických objektů nebo znalost dokladů historických, tedy mimojazyková fakta. Pouze s těmito předpoklady však nemůže onomastika podat systémový a komplexní obraz.

To je důkazem toho, že jde o interdisciplinární přístup. Šrámek (1999) uvádí, že pokusy o vydělení onomastiky z lingvistiky nejsou šťastné, protože propria mají jazykovou podstatu, tedy i onomastika by měla být vědou lingvistickou.

Šrámek onomastiku chápe „jako nauku o vznikaní a fungování propriálních pojmenovacích soustav, o jejich realizacích v konkrétních podmínkách společenských, časových, a místních a jako nauku o konkrétních prvcích těchto soustav“ (1999, str. 51).

Onomastika je relativně autonomní subdisciplína lingvistiky. Samostatnost je dána mimojazykovými fakty. Od apelativní sféry jazyka se odlišuje přítomností systémových kategorií. Jsou to „kategorie onymického obsahu s jeho nepojmovým charakterem a specifickým referenčním vztahem, kategorie propriálních funkcí a kategorie modelových hodnot vstupujících do propriálně pojmenovacího aktu“ (Šrámek, 1999, str. 51).

Pro označení souboru všech vlastních jmen se používá termínu onymie. Tento termín označuje všechna vlastní jména daného jazyka, vývojového období, společnosti. Tvoří specifickou soustavu, vnitřně strukturovanou a organizovanou. Pro onomastickou práci má teoretické stanovisko základní význam. Právě ono umožňuje označit onomastickou práci jako onomastickou. Terminologicky byl pojem onymie ustálen v šedesátých letech 20. století. Zkoumaly se vlastnosti, které propria odlišují od apelativ (Šrámek, 1999).

2.2 Subdisciplíny onomastiky

Onomastika se člení na několik dalších subdisciplín, které se vzájemně ovlivňují, doplňují a propojují. Mají souvislost s dalšími lingvistickými disciplínami, např. gramatikou nebo s nelingvistickými disciplínami, kterými jsou např. historie, právo apod.

Šrámek (1999) dělí onomastiku takto:

- a) Obecná problematika – metodologický a teoretický aparát onomastiky, vznik dalších dílčích disciplín onomastických,

- b) Onomastika a gramatika – vztah mezi gramatikou a onomastikou, onomastika a sémiotika, sémantika, lexikologie, lexikografie, stylistika, propria v mluvnické jazykové normě atd.,
- c) Literární onomastika – zabývá se vztahem literární vědy a onomastiky, vlastními jmény jako předmětem zkoumání literární vědy, literární formy a onymie,
- d) Mytologická onomastika – řeší zejména vztah onymie a tradic v jednotlivých kulturách,
- e) Socioonomastika – třídy jmen, vlastní jména v sociálních vědách, sociální a sociologická kritéria výběru jmen,
Psychoonomastika – psychologické třídy jmen, vlastní jména v psychologické interpretaci,
- f) Onomastika a historie, archeologie – pomocná věda historická, nedocenitelný zdroj onomastických dat,
Onomastika a osídlení – zejména vrstvy jmen, jejich šíření na daném území,
Onomastika a etnogeneze,
Onomastika a kulturní a sociální dějiny,
Onomastika a etnografie, etnologie, národopis, antropologie,
Areálová onomastika,
- g) Onomastika a právo – standardizace jmen, právní aspekty výběru, užívání vlastních jmen, jméno a ochranná známka,
- h) Onomastika a geografie, geomorfologie, kartografie – onomastika jako pomocná věda kartografická a geografická, vlastní jména na mapách,
- i) Onomastika a metody matematiky a statistiky – kvantita v onomastice, využívání statistických metod při sběru onomastických dat, pojmy jako hustota, průměr, nebo onymická křivka,
- j) Počítačová onomastika – příprava a vyhotovení databází a jejich způsob a možnosti využití,
- k) Onomastika a škola, výchova – předmět vysokoškolského studia a závěrečných prací, problematika onomastiky na středních a základních školách, jazyková kultura.

2.3 Jednotlivé třídy vlastních jmen

- a) **Geonyma** – objekty, které se nacházejí v krajině a jsou zaznamenány v mapách
- a. Toponyma
 - i. Oikonyma – názvy pro osídlené objekty, tedy vlastní jména hradů (*Bítov, Cornštejn*), mlýnů (*Tříletý mlýn, Rajmundský mlýn*), zámků (zámek *Vranov nad Dyjí, Telč*), domů (*U Kamenného zvonu*), sídlišť (*Šumava, Hvězda*), měst (= urbonyma, *Jemnice, Moravské Budějovice*), vesnic (*Kostníky, Police*) apod.
 - ii. Anoikonyma – používají se pro neosídlené objekty
 1. Hydronyma – vlastní jména potoků (*Bíhanka*), řek (*Želetavka, Dyje*), moří (*Jaderské moře*), vodopádů (*Onšovské vodopády*), mokřadů (*Pístovské mokřady*), vodních nádrží (*Lipno*) atd.
 2. Oronyma – označení pro kopce (*Ostrý*), skály (*Prachovské skály*), jeskyně (*Chýnovská jeskyně*), hory (*Krkonoše, Alpy*), roviny, srázy, vyvýšeniny apod.
 3. Agronyma – jména pro agrotechnicky využívaná místa, tedy pole, louky, lesy, lány, vinice, pastviny atd.
 4. Hodonyma – značí komunikační spoje, jako jsou cesty, silnice, mosty (*Karlův most, Nuselský most*), železnice, přístavy, letiště (*Letiště Václava Havla*)
 5. Choronyma - anoikonymicky nepojmenované části zemského povrchu, např. pouště (*Sahara*), světadíly (*Evropa*), státy (*Česká republika*), kraje (kraj *Vysočina*), regiony, okresy (*Třebíč*), národní parky (*Krkonošský národní park*) apod.
 - b. Kosmonyma (astronyma) - vlastní jména hvězd (*Polárka*), planet (*Země, Venuše*), galaxií (*Mléčná dráha*), jiných nebeských těles, umělých kosmických těles (*Sputnik, Voyager 1*)
- b) **Bionyma** – vlastní jména živých objektů, které jsou vázány na společenské a sociální vztahy
- a. Antroponyma – vlastní, nebo také osobní jména, slouží k individualizaci konkrétní osoby, spadají sem rodná jména (*Pavel, Jana*), příjmení (*No-*

- vák, Svobodová), hypokoristika (*Tomík, Nikča, Míša*), deminutiva (*Hanička, Radeček*), pseudonyma, kryptonima, jména obyvatelská (*Pražan, Brňan*), etnonyma (*Čech, Němec*), rodová jména (*Přemyslovci, Lucemburkové*)
- b. Nepravá antroponyma – vlastní jména hraček, pohádkových, mytologických a alegorických postav
- i. Theonyma – vlastní jména bohů (*Perun, Alláh*)
 - ii. Zoonyma – vlastní jména pro existující nebo pohádková či mytologická zvířata (*pes Sultán, Pegas, Šemík*)
- c) **Chrématonyma** – vlastní jména pro předměty, které jsou výsledkem činnosti lidí, jsou zakotveny v politických, ekonomických a kulturních vztazích, nikoli v přírodě
- a. Jména výrobků – (krém *Nivea*, zvon *Zikmund*, auto *Škoda – Octavia*)
 - b. Jména zařízení, společenských institucí a organizací – (*Jihočeská univerzita, Národní divadlo v Praze, Jihočeská vědecká knihovna*)
 - c. Jména společenského jevu (*Den matek, Velká francouzská revoluce*)

2.4 Historie a osobnosti onomastiky

Na přelomu 18. a 19. století se u nás začal utvářet nový vědecký obor, kterým byla onomastika. Teprve v polovině 20. století dosáhla v rámci lingvistiky relativní samostatnosti.

2.4.1 Předvědecké období

Počátky soudobé onomastiky můžeme nelézt u **Josefa Dobrovského**. Zájem o vlastní jména sídlištní, tj. oikonyma, vodní, tj. hydronyma, osobní, tj. antroponyma a také o jména hor, tj. oronyma existoval od počátků literární a historiografické tradice. Zájem však nedisponoval zobecňující vlastností, tu nabyt právě vystoupením Josefa Dobrovského (Šrámek, 2007).

Voluntarismus a nahodilost, nebo také etymologie naivní a pseudoučenecká byly metodologií předvědecké etapy. *Kronika česká Václava Hájka z Libočan* z roku 1541

navazuje na starší tradici a obsahuje naivní výklady, které se staly součástí lidové slovesnosti a jsou známé jako etymologická pověst (Šrámek, 2007).

Kronikář **Kosmas** podal jedny z prvních správných výkladů, jež stojí na počátku české onomastiky. V jeho *Chronice Boemorum* ze 12. století objasňuje například jméno hradu Podivín, nazvaného podle svého zakladatele Podivy (Šrámek, 2007).

Nekrologia, glosy a přípisky, kalendária, kroniky a seznamy osob dokládají staročeskou onymii. Nejvýznamnější je *Nekrolog podlažický* z let 1224 – 1250, který objevil v roce 1792 **Josef Dobrovský**. Přejímání cizích jmen světců dokládají kalendária. Staročeská antroponyma byla využívána v historických mluvnicích, v popisech vývoje jazyka a časových vrstev (Šrámek, 2007).

Výrazem integrující síly domácího jazyka, politických, kulturních, církevních, obchodních a cestovatelských kontaktů jsou exonyma, která se vyskytují v kronikářských, biblických, diplomatických a legendistických textech, v cestopisech a překladové literatuře. Česká exonymie je obrazem vědění o světě (Šrámek, 2007).

Zakladatelský význam pro českou onomastiku má nový typ slovníku **Matouše Benešovského Philomona** z roku 1587 nazvaný *Knížka slov českých vyložených, odkud svůj počátek mají, totiž jaký jest jejich rozum*. Autor slovník odlišil tím, že uvádí mimo jiné i osobní jména skrytá ve jménech místních a propojuje apelativa s proprii. Vyzdvihuje se i problematika exonym, tj. počesťování německých a křesťanských jmen (Šrámek, 2007).

Vzmáhaly se vlastivědné a topografické popisy. První samostatný onomastický slovník v české onomastice je *Knížka, obsahující v sobě kratičké poznamenání míst, zámkův, tvrzí i jiných sídel v tomto slavném království ležících* z roku 1610 **Václava Lebedy z Bedršdorfu**, který působil jako písař a topograf zemských desek. Obsahuje soupis jmen z Čech. Pro Moravu podobné dílo vytvořil **Bartoloměj Paprocký z Hlohol** a nazývá jej *Zrcadlo slavného markrabství Moravského* (1593). Rozbory jmen sídlištních, říčních a některých horských se zabývá *Respublica Bohemiae* (1634) **Pavla Stránského ze Zápské Stránky**. Jde o první českou historicko-vlastivědnou práci s rozbory jmen (Šrámek, 2007).

Toponymie se zachycovala hlavně na mapách. Významná je Komenského *Mapa Moravy*, kterou **Jana Amos Komenský** připravil roku 1626, vyšla o rok později v Amsterdamu. Zachycuje jména řek, horstev, sídel, rybníků, hor, porostů, krajin a zemí a také nepojmenované objekty. Užito bylo češtiny, latiny a němčiny (Šrámek, 2007).

V 17. a 18. století vznikají popisy zemí, krajů a panství. Jejich cílem byla evidence z právních a administrativních důvodů, pro onomastiky jsou nenahraditelným pramenem jmen sídlištních (Šrámek, 2007).

Slovníky z doby pobělohorské řadí *propria* buď odděleně od apelativ, nebo jako informace dodatkové k apelativům. Do mluvnic z tehdejší doby *propria* příliš nepronikala (Šrámek, 2007).

Josefínské reformy zavedly v osmdesátých letech 18. století evidenci obyvatelstva. Mimo jiné nařizovaly i stálé, pevné, dědičné příjmení a povinnost toto příjmení mít (Šrámek, 2007). Tento dvoučlenný model jména rodného a stálého se využívá dodnes. V poslední době však stoupá obliba dvou rodných jmen. U žen provdaných se ojediněle objevuje stálé jméno a podoba manželova příjmení.

2.4.2 První polovina 19. století

Proces profilování onomastiky započatý na přelomu 18. a 19. století stojící na zlomu kriticizmu a racionalizmu byl završen až v polovině 20. století. V době národního obrození se veškeré odborné zájmy staly součástí české religionistiky, historiografie a studia vývoje jazyka. Funkce vlastních jmen byla prosazována jako společenská a ideová (Šrámek, 2007).

Častěji než filologie se k vlastním jménům obracela historiografie a také proto zařadila onomastiku jako jednu ze svých pomocných věd. Důsledkem bylo a je analyzování vlastních jmen metodami historie a religionistiky, nebo metodami lingvistickými, které pokládají *propria* za specifickou součást jazyka (Šrámek, 2007).

Gelasius Dobner považuje za nutnost pro zkoumání onomastiky znát historické doklady a starší fáze jazyka. Josef Dobrovský stanovil dodnes platící zásady etymologického výkladu. Na stejnou úroveň postavil strukturu apelativ a proprií. Jeho velkým objevem byla ztráta lexikálního významu proprií a poodhalil podstatu hypokoristického krácení jmen. Poukazoval na to, že řád slovtvorby má pro vznik vlastních jmen význam a nahradil tak dosavadní interpretace. Podle Dobrovského je „*u proprií třeba analyzovat vztah k lexiku a zároveň k odvozovacím prostředkům*“ (Šrámek, 2007, str. 385).

Historické výzkumy proprií se rozvíjely ve čtyřicátých letech 19. století. Přípravované edice českých památek měly problém s identifikací a výkladem antroponym, hydronym a toponym. Jako důsledek národní uvědomělosti se tvořila nová jména nebo byla přebírána původní jména. **Jan Kollár** přeceňoval společenský význam proprií (Šrámek, 2007).

Za tvůrce české onomastiky je považován **František Palacký**. Rovnoměrně spojoval zřetel filologický a historický. Nejprve pořídil soupis osobních jmen. Zásadní význam však mají jeho toponomastické práce. Vyčerpал všechny tehdy dostupné archiválie, stabilizoval a vývojově popsal toponymii. České názvosloví bylo na základě Palackého prací zbaveno nánosů němčiny a stalo se rovnocenné německému. Palackého doplnili **Václav Vladivoj Tomek** a **Josef Kalousek** (Šrámek, 2007).

2.4.3 Druhá polovina 19. století do roku 1913

V tomto období dochází k rozrůstání české onomastiky do hloubky i do šířky. Vymezuje se i její vědecký obor. Začíná se přesouvat z historických oborů do jazykovědy. Na etymologickou a filologickou analýzu je kladen větší význam. Onomastika se konstituuje jako relativně samostatný obor. Mezi badateli byli zastoupeni vzdělání úředníci, učitelé a kněží (Šrámek, 2007).

Metodologii české onomastiky silně ovlivnil **Jan Gebauer**, ačkoli se kromě dvou článků vlastními jmény nezabýval. Vlastní jména sloužila převážně jako důkaz stáří národa a jazyka. Podobně jako Gebauer metodologii ovlivnil **Hermenegild Jireček**. Mimo jiné rozdělil toponymii na dvě odvětví, jména sídlištní a nesídlištní, pro něž vytvořil termín názvy pomístné (Šrámek, 2007).

Uplatňuje se mezijazyková komparace a filologicko-etymologická analýza, zejména v pracích **Bedřicha Viléma Spisse**, **Františka Dvorského**, **Vincence Brandla**, **Františka Xavera Prustíka** či **Františka Černého**. Všichni jmenovaní se věnovali převážně toponomastice (Šrámek, 2007).

V zárodku je vědecká terminologie nauky o vlastních jménech. **Bedřich Vilém Spiss** ji označuje jako onomatologii, badatele pojmenovává jmenoslovec. **Houdek** nauku nazývá jmenověda. Ustálily se také termíny příjmení a osobní jméno (Šrámek, 2007).

Nárůst zaznamenávaly regionální práce o sídlištních jménech. První toponomastickou knihou u nás byla *Moravská jména místní. Výklady filologické* z roku 1907 filologa **Pavla Váši** a archiváře a historika **Františka Černého**. Kniha byla modelem spolupráce filologa a historika (Šrámek, 2007).

Méně zkoumanou oblastí byla antroponymie. Nahlíželo se na ni především historicky. Vzniklé studie jsou více zobecnělé než práce toponomastické. Pozornost se věnovala příjmením. Například **Jan Hulákovský** roku 1860 sleduje cizí a domácí původ příjmení ve studii *O původu a proměnách jmen rodních*. Studii *O jménech rodinných* vydává roku 1874 i **Vincenc Prasek**. Mezi nejlepší studie té doby patří práce **Františka Augusta Slavíka** *O skracování starodávných jmen osobních a místních* (1889). Jediná kniha zabývající se antroponomastikou sledovaného období vyšla roku 1895, autorem byl **Antonín Kotík** a jmenovala se *Naše příjmení* (Šrámek, 2007).

Začala se zkoumat i hydronyma a oronyma, o která nebyl dříve zájem. Malý zájem vzbudila jména ulic a domů. Jako projev lidové tvořivosti se do zábavného čtení dostávaly hříčky a žerty se jmény. Ty pronikly i do učebnic (Šrámek, 2007).

Vlastní jména se začala více objevovat v učebnicích a mluvnicích. Šlo hlavně o kodifikaci pravopisu a tvarosloví, protože lidé stále častěji využívali písemného projevu a psané komunikace. V souvislosti s uváděním proprií do mluvnice češtiny se odrazilo jejich používání i v dějepise a výuce češtiny (Šrámek, 2007).

2.4.4 Od roku 1913 do roku 1945

Vývojové rozhraní tvoří dvě události z roku 1913. Jednou bylo založení Místopisné komise při České akademii věd a umění. Hlavním úkolem bylo přejmenovávání po vzniku Československa. Komise trvá doposud a je nejstarším odborným orgánem v české vědě. Druhou událostí bylo vydání podrobné stati **Viléma Mathesia** *O vědeckém zkoumání anglických jmen místních*. Touto prací „bylo u nás poprvé formulováno moderní pojetí onomastické práce“ (Šrámek, 2007, str. 400).

Neolingvismus ani strukturalismus se české onomastiky výrazně nedotkly. Přetrvává mladogramatický pozitivismus, který vyniká analytickou přesností, ale neklade rozdíl mezi apelativy a proprii. Jazykovědná větev onomastiky začíná převažovat nad historickou. Vlastní jména místní a osobní se zpracovávají hlavně v mluvnicích (Šrámek, 2007).

V antroponomastice bylo navázáno na historizující orientaci. Antroponyma měla přispět k poznání národních dějin. Zkoumalo se jejich stáří. Tvarosloví antroponym nebylo soustavněji zkoumáno (Šrámek, 2007).

Historická a topografická větev onomastiky přispívala k budování materiálního fondu a vzdalovala se od jazykovědných výzkumů. Docházelo k propojování historické vlastivědy s onomastikou. Mezi osobnosti, které se věnovaly vlastivědě a velký význam dávaly propriím, patřili například **František Roubík**, **Ladislav Hosák** nebo **Bohuslav Horák**. I jiní historikové přihlíželi ve svých pracích k antroponymům, byl to **Václav Chalupský**, **Václav Vojtíšek** nebo **Josef Dobiáš** (Šrámek, 2007).

Typické znaky pro historickou větev české onomastiky jsou badatelé, kteří jsou zároveň vysokoškolskými profesory a vychovávají si následující generaci onomastiků. Podstatné zvýšení kvality regionálně historických prací. V historických seminářích na vysokých školách se začala přednášet onomastika. Vytvoření vývojové linie v české onomastice (Šrámek, 2007).

2.4.5 Od roku 1945 do konce šedesátých let 20. století

V šedesátých letech minulého století došlo k osamostatnění nauky o vlastních jménech jako jednoho s podoborů lingvistiky s interdisciplinárními vztahy. Tato změna měla několik důsledků. Nejprve se změnil statut onomastiky. Z okrajové nauky se stala dílčí disciplína lingvistiky, která musela budovat teoretická východiska (Šrámek, 2007).

Dříve se onomastika pohybovala mezi jazykovědou, historií a jinými obory, neměla specificky propracovanou metodologii. Poměr jazykovědné a historické větve oboru se proměnil. Ve formulování obecných principů ještě nevyústily teoretické poznatky. Za další byla onomastická práce vřazena do jazykovědných institucí (Šrámek, 2007).

Onomastické semináře se objevují na vysokých školách, o tom více v podkapitole Onomastika na českých univerzitách. Dále se začala česká onomastika porovnávat se zahraničím a vstupovala v mezinárodním měřítku do bádání slavistického a germanistického (Šrámek, 2007).

Základ k české onomastické škole položila díla vydaná v šedesátých letech. Pětidílná *Místní jména v Čechách, jejich vznik, původní význam a změny* **Antonína Profouse** jsou nenahraditelným zdrojem soudobé české a slovanské toponomastiky (Šrámek, 2007).

Nejproslulejší osobností české onomastiky je **Vladimír Šmilauer**. V roce 1960 vydává *Osídlení Čech ve světle místních jmen*. Tímto dílem obohatila česká onomastika světovou, zejména v Německu, Polsku a Bulharsku (Šrámek, 2007).

Rozvíjela se i česká antroponomastika. Roku 1962 **Josef Beneš** v knize *O českých příjmeních* popsal genezi příjmení a roztřídil je podle lexikálních základů a z hlediska formy. Chloubou české lingvistiky a onomastiky se stala práce **Jana Svobody**, která vyšla v roce 1964 a nesla název *Staročeská osobní jména a naše příjmení*. Tato publikace měla přesah i do antroponomastiky slovanské. Rozdílné úrovně dosahovaly regionální práce (Šrámek, 2007).

Dialektologický zřetel se ještě více začal uplatňovat po druhé světové válce. Čelním představitelem se stal **František Cuřín**. Vznik příjmení zkoumá v knize *Historický vývoj označování rodiny a rodinné příslušnosti v českých nářečích* z roku 1964. V roce 1969 vydává další knihu *Kapitoly z dějin českých nářečí a místních a pomístních jmen* (Šrámek, 2007).

Vlastní jména jsou více než kdy předtím řazena do mluvnic. Například *Mluvnice spisovné češtiny I Františka Trávníčka* z roku 1947, nebo *Stručná mluvnice česká Bohuslava Havránka a Aloise Jedličky* z roku 1950 si všímají skloňování, pravopisu, třídění jmen, odvozování jmen obyvatelských nebo hypokoristických, přídavných a deminutivních podob jmen (Šrámek, 2007).

Etymologické slovníky z padesátých let minulého století si jmen nevšímají a příliš zde nejsou uváděna. *Obecná východiska Miloše Dokulila* z tohoto období se týkala pravopisu uličních jmen, názvů institucí a zařízení (Šrámek, 2007).

V roce 1960 bylo Šmilauerem a Svobodou založeno první české onomastické periodikum pod názvem Zpravodaje Místopisné komise Československé akademie věd. V letech 1983 – 1994 vycházelo periodikum pod názvem Onomastický zpravodaj Československé akademie věd, od roku 1995 potom jako *Acta onomastica*. Roku 1966 se v Liblicích konala I. česká onomastická konference. O devět let později byla svolána II. česká onomastická konference (Šrámek, 2007).

2.4.6 Od sedmdesátých let 20. století do současnosti

Po vydání prvního dílu slovníku *Místní jména na Moravě a ve Slezsku* v roce 1970, autorů **Ladislava Hosáka** a **Rudolfa Šrámka**, vznikl spolu s dílem Profousovým úplný výkladový a historicky dokumentovaný obraz oikonymie českého jazyka. Mezi slovanskými a evropskými zeměmi získala česká onomastika prvenství. „*Onymie se chápe jako jednota jazykových a mimojazykových jevů, vytváří strukturovaný celek, má produkční, časové a areálové vlastnosti a je součástí propriální sféry jazyka. Jednotlivá jména jsou její prvky*“ (Šrámek, 2007, str. 410).

Od sedmdesátých let 20. století se onomastika rozvíjí intenzivně kvalitativně i kvantitativně. Jedním ze znaků české onomastické školy je orientace na problematiku teoretickou. Základem je bohatý materiál, z něhož mohou badatelé vycházet. Z hlediska onymicky interních vztahů se abstraktně a zobecněně postihují základní, druhové, systémové a kategoriální vlastnosti proprií (Šrámek, 2007).

Na poli toponomastiky pokračují práce několika směry. Vydávány jsou slovníky zeměpisných jmen. Sepisují a zpracovávají se pomístní jména češtiny. Tento soupis iniciovala již zmiňovaná Místopisná komise a podíleli se na něm i posluchači bohemistiky z Brna, Ostravy, Olomouce, Ústí nad Labem, Plzně, Hradce Králové a Českých Budějovic. Sběr pomístních jmen je považován za největší projekt české a slovanské onomastiky (Šrámek, 2007).

V sedmdesátých letech antroponomastika proniká i do zahraničí a profilují se její interpretace a klasifikace. Osobnostní je **Miloslava Knappová**, jejíž knihy *Jak se bude jmenovat?* (1978) nebo *Jak se bude Vaše dítě jmenovat?* (1996) mají především praktické zaměření (Šrámek, 2007).

Pozornost v zahraničí vzbudila kniha **Jany Pleskalové** *Tvoření nejstarších českých osobních jmen* z roku 1998, která se zabývala rozborem antroponymie staročeských bohemik z 9. – 13. století. **Karel Komárek** se v knize *Osobní jména v českých biblích* (2000) zabývá překladem jmen, jejich začleněním do českého systému a jejich znění k původním předlohám (Šrámek, 2007).

V hydronomastice se vychází z tradice, zájem o jejich výklad se prohlubuje až na konci 20. století. Naproti tomu se rozvíjí oronymia, kterým se věnuje **Jitka Malenínská**. Novinkou je zaměření se na vlastní jména lidského výtvoru, tzv. chrématonymii (Šrámek, 2007).

Od konce sedmdesátých let se systematictěji rozvíjí výzkum literární onomastiky. Ta se zabývá nejen literárními a dramatickými texty, ale i folklorem (Šrámek, 2007).

Vlastní jména jsou nedílnou součástí mluvnice. Deklinaci a tvarosloví obsahuje *Příruční mluvnice češtiny z roku 1995*. Do *Encyklopedického slovníku češtiny z roku 2002* je včleněna onomastika jako relativně samostatná subdisciplína lingvistiky (Šrámek, 2007).

Na pedagogických a filosofických fakultách vysokých škol se onomastika trvale zapsala do studijních programů. Více viz podkapitola onomastika na českých univerzitách.

2.5 Onomastika na českých univerzitách

Podle Harvalíka (2004) šlo české onomastické škole jednak o zkoumání syntézy tří hlavních složek, tj. stránky geografické, lingvistické a historické, ale i o přiblížení problematiky vlastních jmen co největšímu okruhu zájemců jak z řad laické veřejnosti, tak i odborníků. „*Své místo si onomastika našla i mezi disciplínami studovanými na vysokých školách jako jeden z tzv. volitelných seminářů v rámci studia bohemistiky*“ (Harvalík, 2004, str. 23).

S výukou onomastiky na vysokých školách je spojeno jméno **Vladimíra Šmilauera**, který je považován za zakladatele moderní české onomastiky. Ten už před 2. světovou válkou vedl na Filozofické fakultě Karlovy univerzity seminář zabývající se oronymií Vysokých Tater. V roce 1948 začal přednášet *Úvod do toponomastiky* (Harvalík, 2004).

Se změnou politické situace v padesátých letech minulého století docházelo k častému podezřívání onomastiků ze sabotování tehdejšího družstevního zemědělství. V šedesátých letech ale zájem o onomastiku přetrvává a dostatečně široký kruh kolem Šmilauera dává prostor pro vznik tradice pražského mimofakultního onomastického semináře (Harvalík, 2004).

Jeho vedení se po smrti Šmilauera v roce 1983 ujímá jeho nástupce **Ivan Lutterer**. „*Právě v těchto seminářích se zformovalo uskupení, které lze označit za českou onomastickou školu*“ (Harvalík, 2004, str. 24).

Současní čeští onomastikové vycházejí v seminářích právě ze Šmilauerových vysokoškolských přednášek. Onomastika patří mezi volitelné semináře, není tedy povinností studentů tyto semináře během studia navštěvovat. Pro studium proprií je důležitá znalost společensko-kulturních a historických faktů. Znalost základů němčiny, slavistiky, základní orientace v geografii a historii a všeobecný kulturní přehled jsou výchozí pro studium českých vlastních jmen (Harvalík, 2004).

Jak uvádí Harvalík (2004), onomastice se vyučovalo například na Pedagogické fakultě Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, kde působil autor skript *Úvod do nauky o vlastních jménech* z roku 1984 **Ludvík Kuba**. Na této fakultě vyučovala i **Miloslava Knappová**. Na katedře bohemistiky v Hradci Králové má onomastika svou tradici spojenou zejména s osobností **Bohumíra Dejmka**.

Na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně si onomastika získala silné postavení, když koncem šedesátých let minulého století **Rudolf Šrámek** otevřel onomastický seminář. Pod jeho vedením se v sedmdesátých letech seminář rozšířil i na pedagogickou fakultu v Ostravě (Harvalík, 2004).

2.6 Oddělení onomastiky v Ústavu pro jazyk český Akademie věd ČR

Ústav pro jazyk český Akademie věd je vědecké pracoviště, které se zabývá výzkumem českého jazyka. Na češtinu nahlíží z nejrůznějších pohledů. Vydává knižní i časopisecké publikace. Dělí se na několik oddělení, např. oddělení dialektologické, oddělení gramatiky, oddělení současné lexikologie a lexikografie, oddělení stylistiky a lingvistiky textu, oddělení onomastiky atd.

Jediným onomastickým pracovištěm v České republice je Oddělení onomastiky v Ústavu pro jazyk český Akademie věd ČR. Zde bylo vyčleněno od 1. 1. 1969. Prvním vedoucím se stal **Jan Svoboda**, v současnosti stojí v čele **Milan Harvalík**.

Primárním úkolem bylo shromažďovat pomístní jména z území Čech. Podnět k tomu sběru dal **Vladimír Šmilauer**. Ze sběru vyšel Slovník *pomístních jmen v Čechách*, nejprve knižně, od roku 2010 je zpracováván i elektronicky.

Oddělení onomastiky se zabývá teoretickými stanovisky vzniku vlastních jmen, vztahy mezi propriální a apelativní sférou jazyka a rozvojem metodologie onomastických výzkumů. Vydává různé publikace s onomastickou tematikou. Zapojuje se do mezinárodních aktivit a jednou ročně vydává časopis *Acta onomastica*.

3 Rodná jména

Českou antroponymickou soustavu tvoří dva základní funkční členy, tj. rodné jméno a příjmení. Pro označení rodného jména se dříve užívalo i termínu křestní jméno, které souviselo s vedením církevních knih, které byly od 1. ledna 1950 nahrazeny výlučně matričními knihami civilními (Šmilauer in Kopečný, 1991).

Vlastní jména lidí neboli antroponyma, zahrnují právě rodné jméno a příjmení, jakožto jména osobní. Zákony naší společnosti nařizují, aby každý její člen měl jméno a příjmení. Příjmení jedinci připadá po narození jako jakési dědictví po rodičích, je tedy předurčeno (Knappová, 1989).

Jméno je symbolem sociální a právní legalizace člověka a zároveň potvrzuje jeho osobní identitu. Ve společnosti je příjmení nadřazené jménu, v rodině je tomu naopak, protože příjmení je všudypřítomné, funkci nadřazenou má jméno (Knappová, 1989).

Proprium objekt označuje, identifikuje a rozlišuje, ale necharakterizuje jej. Samotné jméno neprozradí téměř nic o jedinci, kterému patří. Je to jen obecné označení objektu, chceme-li objekt poznat, musíme se s ním seznámit (Knappová, 1989).

Rodné jméno přiděluje jedinci osobitý příznak, kterým je i pohlaví. Během jedincova života se tato identita nemění, lze ji označit za teoretickou identitu. Na druhé straně stojí pozorovatelná identita, která se mění. Jedná se o chování, vzhled, charakterové vlastnosti. Můžeme znát dvacet lidí se stejným jménem a každý z nich bude jiný (Knappová, 1989).

Na rozdíl od jména obecného je rodné jméno s individuem spjato těsněji a v komunikaci poskytuje větší množství informací. Můžeme narazit na dvě a více osob, které nesou stejné jméno. Teprve situační kontext a znalost situace objasní, kterou osobu máme konkrétně na mysli my. „*Vztah mezi rodným jménem a individuem je v jazyce pouze potenciální, skutečný vztah jména a denotátu vzniká teprve v komunikačním aktu*“ (Knappová, 1989, str. 7).

Rodné jméno je jazykový útvar, který existuje jen prostřednictvím jazyka a v jazyce. Určitým druhem jazykové činnosti člověka je pojmenovací akt. Jazyk je tedy primární a onymická sféra sekundární. Z toho vyplývá, že onyma tvoří druhý plán jazyka. Jsou podřazená apelativům (Knappová, 1989).

3.1 Funkce rodného jména

Nominace je sémiotickou funkcí rodného jména. U antroponymií nelze mluvit o sémantice v lexikálním slova smyslu, ale pouze jako o faktoru známosti jména jako jména. Informace jazykové a mimojazykové jsou součástí propriální sémantiky jako výsledek pojmenovacího aktu a identifikačního prostředku užívaného ve společenské komunikaci (Knappová, 1989).

a) Pasivní funkce

- a. **Řečová informace** – ukazuje vztah mluvčího k objektu a na spojení jména s objektem, doprovází ji soubor emocionálních a subjektivních informací, předpokladem je, že objekt je známý,
- b. **Mimolingvistická informace** – objekt pojmenovaný vlastním jménem je v určitém prostředí nebo kolektivu obecně známý, mohou to být i encyklopedické znalosti o osobě, kterou mluvčí nikdy neviděl, jedná se zejména o postavy historické, z prostředí kulturního, filozofického či uměleckého, mimolingvistické informace bývají individuální a subjektivní,
- c. **Jazyková informace** – etymologické, tvaroslovné a slovtvorné údaje, ukazuje, že jde o rodné jméno,

b) Aktivní funkce – takové funkce, které plní rodné jméno v samotné řeči,

- a. **Nominalizační, identifikační, individualizační** – vyčlenění jedince v rámci téhož druhu, sociální legalizace osobnosti,
- b. **Komunikativní** – spojení s denotátem, který je znám účastníkům řečové situace,
- c. **Sociální** – zařazení do určité sociální třídy,
- d. **Deskriptivní, charakterizační** – převážně u přezdivek nebo v literární oblasti,
- e. **Ideologická** – symbolická jména, odkazy k historickým osobnostem,

- f. **Expresivní, emocionální** – je jiná pro společnost, pro různé skupiny ve společnosti i pro nositele jména

3.2 Nejčastěji se vyskytující rodná jména v České republice

Od 90. let minulého století byla antroponomastikům ztížena práce. Zákonem č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů zanikla možnost zpracovávat údaje z matrik a badatelé musí spoléhat zejména na dotazníková šetření. Ty jsou časově a finančně náročné a není zaručeno, že dotazování respondenti uvádějí pravdivé informace (Hájková, 2004).

Ve 14. století se objevovala jména typicky městská a naopak venkovská. Tyto rozdíly vydržely až do 19. století. Mezi městská jména pařily Mikuláš, Gabriel, Ludvík, František, Karel, Karolína, Terezie, Petronila, Rozálie a další. Za vesnická, nebo také prostá jména byla považována jména Pavel, Šimon, Štěpán, Matěj, Václav, Martin, Kateřina, později i Barbora, Zuzana, Tomáš, Ondřej a další. Ve dvacátém, potažmo jednadvacátém století už nelze podle jména poznat, zda jedinec pochází z města, či vesnice (Hájková, 2004).

Ze statistik Ministerstva vnitra České republiky a Českého statistického úřadu vyplývá, že v České republice žilo k 31. prosinci 2014 10 538 275 obyvatel. Z toho 5 176 927 mužů a 5 361 248 žen.

3.2.1 Ženská jména

Hájková (2004) uvádí, že mezi nejčastější ženská jména za posledních 100 let (1901 – 2000) patří Marie, Jana, Anna, Eva, Hana, Věra, Lenka, Alena, Jaroslava a Ludmila. Kromě Jaroslavy a Ludmily se všechna tato jména objevují i v tabulce č. 1, která obsahuje nejčastěji se vyskytující jména žen v České republice.

Jméno Kateřina, které v tabulce figuruje na 7. místě, bylo oblíbené zejména v 90. letech minulého století a jeho obliba stále přetrvává. Což je patrné i z tabulky

č. 3¹, kde se Kateřina pohybuje do desátého místa. V letech 2002 – 2004 je dokonce na druhém místě, pak zaznamenává mírný pokles. V roce 2012 se propadá až na dvanáctou příčku.

Dalším jménem, které se ve výčtu za 100 let neobjevuje, je Lucie. Ta se ve sledovaném období, tedy leden 2002 až leden 2012 pohybuje mezi osmým a čtrnáctým místem.

Nejčastější ženská jména v České republice, k 31. 12. 2014		
pořadí	jméno	počet nositelů
1.	Marie	274 228
2.	Jana	267 395
3.	Eva	154 570
4.	Hana	147 485
5.	Anna	137 256
6.	Lenka	118 881
7.	Kateřina	116 796
8.	Věra	112 150
9.	Lucie	110 307
10.	Alena	106 503

Tabulka 1 (Zdroj: Ministerstvo vnitra ČR)

Výklad nejčastějších ženských jmen podle Průvodce našimi jmény (Kopečný, 1974 a 1991) a Jak se bude Vaše dítě jmenovat? (Knappová, 2002):

Alena – má nejasný původ, pochází ze zkrácenin a domáckých podob jmen *Helenka* (*Helenka*) – z řeckého *heléné* – pochodeň a *Magdaléna* (*Magdalenka*) – z hebrejského pocházející z Magdaly nebo aramejského *magdala* – věž; maďarsky *Aléna*, v holandštině, němčině a slovenštině se objevuje *Alena*; domácké podoby jména *Ála*, *Alka*, *Alča*, *Alenka*, *Alik*,

¹ Příloha č. 3

Anna – slovní základ v hebrejském *Channá (h)* – milost; Anna bylo jméno matky Panny Marie; mimo češtinu se *Anna* vyskytuje v němčině, dánštině, švédštině, latině, italštině, řečtině, holandštině, ruštině a maďarštině, francouzština má podobu *Anna* nebo *Anne*, angličtina *Ann* nebo *Anne* a španělština *Ana*; domácí podoby *Andula*, *Anka*, *Anča*, *Anička*, *Anda*,

Eva – původ v hebrejském *Chavvá (h)*, *Havvá (h)* – živá; ze stejného punského základu pochází i *havé* – buď živ, základ pro římský pozdrav *ave!*; jméno *Eva* má stejný smysl jako ruské *Zoja* nebo slovanské *Živa*, tedy oslavující život, německá a latinská podoba jména je *Eva*, francouzsky *Ève*, anglicky *Eve*; domácí podoby jména *Evička*, *Evka*, *Evík*, *Evule*,

Hana – z hebrejštiny *Channá (h)* – milost; anglicky *Hannah* se více blíží hebrejskému originálu, dánsky *Hanne*, švédsky, maďarsky a polsky *Hanna*, německy *Hannah*, *Hanka*; domácí podoby jména jsou *Hanka*, *Hanička*, *Haník*, *Hanča*,

Jana – ženská podoba jména *Jan*; hebrejského původu – bůh je milostivý, nebo bohem daný; holandština, srbština a slovenština používá *Jana*, francouzsky *Jeanne*, anglicky *Jane*, *Jayne*, *Jana*, německy *Jane*, *Johanna*, maďarsky *Janka*, polsky *Joanna*, rusky *Ivanna*, *Ioanna*, norský a švédsky *Jana*, *Jane*, španělsky *Juana*, italsky *Giovanna*; domácí podoby jména jsou *Janka*, *Janča*, *Janička*, *Jaňula*, *Janinka*,

Kateřina – jméno řeckého původu *Aikateriné*; latinsky dříve *Ecaterina*; později spojováno s řeckým *katharòs* – čistý, *kathará* (čistá); nebo také z *aei kathará* – vždy čistá; Kateřina je považována za patronku filosofů; německá a švédská podoba jména je *Katarina*, dánská *Katherina*, holandsky *Katharina* i *Kaatje*, anglicky a francouzsky *Catherine*, španělsky *Catalina*, italsky *Caterina*, maďarsky *Katalin*, rusky *Jekaterína*; domácí podoby jména jsou *Kačenka*, *Katka*, *Káťa*, *Katuška*, *Kačena*,

Lenka – pochází ze zkrácenin a domácích podob jmen *Helena* (*Helenka*) – z řeckého *helèné* – pochodeň a *Magdaléna* (*Magdalenka*) – z hebrejského pocházející z *Magdaly* nebo aramejského *magdala* – věž; slovensky *Lenka*, francouzsky *Léna*, německy a holandsky *Lena*, *Lene*, *Leni*, maďarsky *Lenke*, *Léna*, polsky, italsky, španělsky, švédsky, anglicky, norský *Lena*; domácí podoby *Léňa*, *Lena*, *Lenička*, *Lenuša* atd.,

Lucie – původ v latině, ženský tvar k *Lucius*, což je zářící nebo světlý; *Luciana* byl přívlastek bohyň manželky Jupiterovy Juony; smyslem příbuzné jsou i Roxana (z perského *raochšana* - zářící) nebo Světлана; anglická, italská a švédská podoba jména je *Lucia*, německá *Luzie Lucia, Lucie*, francouzská *Lucie, Lucienne*, španělsky *Lucía*, maďarsky *Lúcia*, rusky *Ljucija*, slovensky *Lucia, Luciána*; domácí podoby jména *Lucka, Lúca Lucinka, Lucík, Lucoušek, Lucinečka*,

Marie – existuje několik výkladů jména, nejznámější je původ egyptský, *mry – ja(m)* – milovaná od Jahve; aramejská podoba tohoto jména *Marjam* se spojovala s *mar (a)* nebo *mary*, což znamená pán, respektive paní; dále je *Marjam* možné překládat i jako kapka moře; z latinského *stilla maris* (kapka moře) udělali přepisovači *stella maris*, tj. hvězda mořská; jiné výklady vidí ve jméně významy krásná, hořká nebo odporovatelka, prosebnice; francouzsky, švédsky a dánsky *Marie*, německy a holandsky *Marië* nebo *Maria*, polsky *Maria, Mária* slovensky a maďarsky, rusky *Márijá*, angličtina má *Mary*, irština používá *Máire* nebo *Murie*; Marie má spoustu domácích podob jména od *Máni*, přes *Marušku, Mārinku, Mařenku, Máju, Mařu* až k *Maruši* nebo *Mařeně*,

Věra – slovanský původ, znamená víra, původně to byl zřejmě kalk řeckého slova *pistis*, což je víra; jedná se o zkráceninu jména *Věroslava*; slovensky *Viera*, německy, anglicky, španělsky, italsky, norský, dánsky, švédsky, rumunsky, bulharsky i maďarsky *Vera*; domácí podoby jména jsou *Věrka, Věrunka, Věru, Věruška*.

3.2.2 Mužská jména

V období 1901 – 2000 patří mezi nejčastější mužská jména Jiří, Josef, Jan, Petr, Jaroslav, Pavel, František, Miroslav, Martin a Václav. Hájková (2004) píše, že jméno Jiří se čím dál tím častěji objevuje až od druhé poloviny 20. století, zatímco první polovině jasně dominoval Josef.

Stejná jména se objevují i v tabulce č. 2, která uvádí nejčastější mužská jména v České republice k 31. 12. 2014. Do první desítky se těsně nevešla jména František a Václav, ta skončila na jedenáctém, respektive dvanáctém místě. Byla nahrazena jmény Tomáš a Zdeněk.

Zatímco Tomáš figuruje v tabulce č. 4², která obsahuje nejčastější jména novorozených chlapců za leden 2002 až leden 2012, na třetím místě, jméno Zdeněk se za jedenáct let v první dvacítky neobjevilo ani jednou.

Souhrnně lze říci, že mužská jména nepodléhají tolik proměnnosti doby jako jména ženská.

Nejčastější mužská jména v České republice, k 31. 12. 2014		
pořadí	jméno	počet nositelů
1.	Jiří	301 629
2.	Jan	294 737
3.	Petr	272 710
4.	Josef	221 125
5.	Pavel	202 677
6.	Martin	186 404
7.	Jaroslav	179 284
8.	Tomáš	178 680
9.	Miroslav	151 736
10.	Zdeněk	130 092
11.	František	128 748
12.	Václav	127 403
13.	Michal	122 082
14.	Milan	109 615
15.	Karel	107 841

Tabulka 2 (Zdroj: Ministerstvo vnitra ČR)

Výklad nejčastějších mužských jmen podle Průvodce našimi jmény (Kopečný, 1974 a 1991) a Jak se bude Vaše dítě jmenovat? (Knappová, 2002):

František – jméno se vyvinulo z původní přezdívky *Francouzek*, italsky *Francesco*, jednoho chlapce z Itálie, který se naučil francouzsky, aby jeho otec mohl obcho-

² Příloha č. 2

dovat se zahraničím, na popud toho mu otec začal říkat Francesco a jméno mu už zůstalo, ačkoli byl pokřtěn jako Giovanni (Jan), obecně známý jako sv. František z Assisi; základem je germánské *franko* – svobodný muž; František byl také serafinský a básnivý světec lásky a chudoby; rusky *Franc*, německy *Franz*, *Frans* v holandštině, švédštině a dánštině, anglicky *Francis*, maďarština má *Ferenc*, italština *Francesco*, francouzština *François*, španělština *Francisco*, polské *Franciszek*; domácí podoby jsou *Franta*, *Fannyn*, *Frantík*, *Francek*, *Ferenc*, *Fráňa*, *Fanda* aj.; ženská podoba jména *Františka*,

Jan – hebrejského původu (*Jochánán* – Bůh je milostivý; *Jo* – zkrácená podoba Jahve – Bůh, *chánan* – sklonil se, smiloval se), v hebrejštině má základ latinská i řecká podoba tohoto jména, tj. *Joannes* a *Ióánnés*; dříve se používal i tvar *Johan*, podobně jako v němčině (*Johann*, *Johannes*), anglicky *John*, španělsky *Juan*, francouzsky *Jean*, italsky *Giovanni*, maďarština má *János*, ruština *Ivan*, ve Švédsku můžeme najít podoby *Johannes*, *Johan* a *Jon*; domácí podoba jména *Jenda*, *Jeník*, *Jeňa*, *Janek*, nebo také *Honza*, *Honzík* podle německé domácí podoby - *Hans*, na Slovensku se objevuje *Jáno*, nebo vlivem maďarštiny *Jánoš*; ženská podoba jména Jan je *Jana*,

Jaroslav – původ zřejmě ve staroslověně, objevuje se i v polštině, polabštině, srbochorvatštině a ve východoslovanských jazycích; Jaroslav znamená silou slavný, též prudkostí slavný; domácí podoby buď od první části jména, tj. *Jarda*, *Jarek*, *Jára*, *Jarka*, *Jaroš*, nebo od druhé část složeniny, tj. *Slávek*; ženská podoba jména je *Jaroslava*,

Jiří – řeckého původu (*Georgios* – zemědělec; *gé* – země a *ergon* – práce, dílo), Jiří byl světec mnoha zázraků s nejasnou historií, bojující s drakem; ruská podoba *Geórgij* nebo *Júrij*, polsky *Jerzy*, německy *Georg*, italsky *Giorgio*, španělsky *Jorge*, *Jorje*, maďarsky *György*, domácí podoby *Jirka*, *Jura*, *Juráš*, ženská podoba jména Jiří je *Jiřina*,

Josef – z hebrejského *Jóseph* – přidávající, bude přidávat, pokračovat; latinsky *Josephus*, švédsky, dánsky i německy také *Josef*, polsky *Józef*, holandsky *Jozef*, anglicky, francouzsky a dříve německy *Joseph*, italsky *Guiseppe*, španělsky *José*, maďarsky *József*, *Józsi*, *Joža*, arabština má *Jusuf* a ruština používá *Iosif*; jméno Josef má spoustu domácích podob, které vychází ze dvou základů buď *Joža*, *Jožka*, *Jožin*, *Jozin*,

nebo *Pepa, Pepík, Pepek*, tato druhá varianta je z italského *Beppe* (druhá půlka *Giuseppe*); ženská podoba jména je *Josefa, Josefka, Josefína*,

Karel – základem je germánské slovo **karlaz*, staroněmecké *kar (a) l* znamenající muž, chlap, mužský; podobně jako Caesar dalo vzniknout titulu císař, z latinizovaného *Carolus* se u Slovanů a Maďarů začal používat *král, król, kralj, király* pro označení panovníka; švédsky, dánsky, německy *Karl*, holandsky *Karel*, anglicky a francouzsky *Charles*, španělsky *Carlos*, italsky *Carlo*, slovensky a polsky *Karol*, maďarsky *Károly*; domácké podoby *Karlík, Kája, Karlos*; ženská podoba jména *Karla* nebo *Karolína*,

Martin – z latinského *Martinus*, což je přídavné jméno ke jménu *Mars* (bůh války); anglicky, německy i francouzsky *Martin*, holandsky *Martinus, Maarten, Martijn*, španělsky a italsky *Martino*, rusky *Martyn*, maďarsky *Márton*, dánsky *Morten*; domácké podoby *Mart'a, Martínek, Macek*; ženský tvar jména *Martin* je *Martina*,

Michal – také *Michael*, pochází z hebrejštiny *Mi – cha – él*, tzn. kdo jako bůh?; *Michael* byl první ze tří archandělů; *Michael* se objevuje v angličtině a němčině, francouzština má *Michel*, holandština *Michiel*, švédština *Mikael*, dánština *Mikkel*, ruština *Michail*, španělština *Miguel*, italština *Michele*, maďarsky *Micheál*, irština *Micheál*; domácké podoby jména *Miša, Miška*; ženská podoba *Michaela* nebo méně *Michala*,

Milan – slovanské jméno, základem je přídavné jméno *milý*; někdy vychází i z latinských jmen *Amand, Amat, Gracián* – *milý, milovaný, přívětivý*; podoba *Milan* se používá v bulharštině, slovenštině, polštině, ruštině, holandštině i v němčině, maďarština má variantu *Milán*; příbuzná jména jsou *Miloslav, Miloš*; domácké podoby *Mila, Milda, Milánek*; objevit se může ženský protějšek *Milana*, obvyklejší je však *Milena*;

Mirolav – podobně jako u jména *Jaroslav* je původ zřejmě staroslověnský; *Mirolav* = milovník míru; latinská podoba jména je *Mirolaus*, *Mirolav* se objevuje i v ruštině, jihoslovanských jazycích, polabštině nebo polštině; domácké podoby jména *Míra, Mírek, Míroš, Slávek, Sláva*; ženská varianta jména *Mirolava*,

Pavel – původ v latinském *Paulus* – malý; *Pavel* byl nejméně aktivním pisatelem apoštolských dob; *Pavel* se objevuje i v ruštině, slovenština používá podobu *Pavel*

i *Pavol*, polsky *Paweł*, francouzština, švédština, němčina a angličtina má *Paul*, dánština *Pavl*, v holandštině se užívá latinská podoba *Paulus* nebo *Pauw*, Maďaři mají *Pála*, *Paliho*, ve španělštině je *Pablo*, v italštině *Paolo*; domácká podoba je *Pavlík*, *Pája*, *Pájin*, *Pavluša* (zde zdroj v ruském *Pavlúša*); ženský protějšek *Pavla*,

Petr – z řeckého *Petros* neboli skála; Petr byl první z apoštolů; latinská podoba *Petrus*, slovensky, švédsky, německy a anglicky *Peter*, švédsky a dánsky *Per*, holandsky *Pieter*, italsky *Pietro*, *Piero*, francouzsky *Pierre*, španělsky *Pedro*, maďarsky *Péter*, *Peti*, *Petö* a rusky *Pjotr*; domácké podoby *Péta*, *Petrík*; ženský protějšek je *Petra* nebo odvozené *Petronila*,

Tomáš – základ jména je v syrském *Tóma*, dříve *teóma*, což znamená dvojče; Tomáš byl skeptický apoštol, který se při svých putováních dostal až do Indie; francouzská, anglická a německá podoba jména je *Thomas*, maďarština má *Tamás*, v irštině se objevuje *Tomás*, rusky *Fomà*; domácké podoby jsou *Tom*, *Tomík*, *Tomas*, *Tomášek*, ojediněle se objevuje ženský protějšek *Tomáška*,

Václav – původ v praslovanštině *Vęceslav*; praslovanské *vętje* znamená více, celé jméno lze přeložit jako více slavný; pračeská podoba *Vęceslav* byla latinizována jako *Venceslaus*, v ruštině se objevuje *Vjačeslav*, polština má *Waclaw*, maďarština užívá *Vencel*, němčina *Wenzel*, francouzština *Venceslas*; domácké podoby *Vašek*, *Véna*, *Váša*, *Venouš*, *Vašíček*, *Venda*; ženský protějšek je *Václava*; od dob staročeských se vyskytovalo 143 různých mužských tvarů jména *Václav*, zejména to byly podoby domácké a z některých se vyvinula příjmení,

Zdeněk – české jméno, původně domácká podoba jména *Zdeslav*, neboli zde slavný; dříve se uvažovalo o tom, že jde o latinskou podobu jména *Sidonius* - pocházející ze Sidonu; v maďarštině se objevuje *Zdenkó*, v srbštině, slovenštině, holandštině a němčině je podoba *Zdenko*; dříve se u nás používala varianta *Zdenek*; domácké podoby jména jsou *Zdena*, *Zděnek*, *Zdendys*, *Zděňa*; ženská podoba jména *Zdeňka* (*Zdenka*).

4 Jména novorozenců

Jména novorozenců se zaznamenávají do matrik. Na základě zákona č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů, nelze tyto údaje z matrik poskytovat. Český statistický úřad má však výjimku a může informativní seznamy poskytnout. Uvádí nejčastější jména udělovaná vždy za první kalendářní měsíc roku. Z těchto seznamů bylo vycházeno při sestavování tabulek 3a,b a 4a,b.

4.1 Jména dívek narozených v lednu 2002 - 2012

Tabulka 3a, b³ zobrazuje nejčastější jména novorozených dívek v období leden 2002 – leden 2012. Celkem se objevilo 31 jmen.

Nejoblíbenějším dívčím jménem byla až do roku 2011 **Tereza**, v roce 2012 skončila těsně na druhém místě. V devadesátých letech minulého století nejoblíbenější **Kateřina** se ještě na začátku nového tisíciletí objevovala na druhém místě, v lednu 2005 se propadla až na desáté místo, o rok později figurovala na místě třetím. Od roku 2007 do roku 2009 a ještě v roce 2011 byla sedmým nejoblíbenějším jménem, v roce 2012 se nacházela na dvanácté příčce.

Jméno **Anna** se těší stále větší oblibě. Zatímco v lednu 2002 byla Anna na třináctém místě, o rok později už to bylo místo šesté. Okolo pátého místa se držela až do roku 2010, kdy byla druhým nejčastějším jménem.

Aneta se ve zkoumaném období objevovala ve druhé polovině druhé desítky jmen. Výjimkou byl leden 2005, kdy byla osmým nejčastějším jménem. Tento nárůst Hájková (2004) spojuje s pěveckou soutěží, jejíž vítězkou se v roce 2004 stala dívka se jménem Aneta. Od roku 2006 obliba jména pozvolna klesá, v roce 2012 je až na šestnáctém místě.

³ Příloha č. 1

Sestupnou tendenci oblíbenosti má jméno **Nikola**. Do roku 2007 figurovalo ve druhé polovině první desítky. Od roku 2008 oblība tohoto jména klesá. V roce 2011 je až devatenácté a v roce 2012 dvacáté.

V roce 2007 a 2008 se objevuje i jméno **Věra**. Patří mu čtrnácté, respektive třinácté místo. Toto jméno se jiné roky mezi dvacet nejčastějších nedostalo. Podobně jsou na tom v roce 2002 jména **Pavla** a **Petra**, které jsou na devatenáctém a dvacátém místě. Ani jedno se už více neobjevuje. Dvacátá je v roce 2008 **Julie**, v roce 2010 **Anežka**. Obě dvě jména se objevují v tabulce pouze jednou.

Od roku 2009 se ve druhé desítce jmen objevuje **Ema**, **Viktorie** a **Sofie**, tyto dříve chybí. V letech 2006 – 2009 drží devatenáctou příčku **Sára**, dříve ani později není zaznamenána.

Eliška se ve sledovaném období pohybuje na předních místech, v roce 2012 se stává nejoblíbenějším jménem a nahrazuje dosud neporaženou Terezu. V první desítce se stále objevuje ještě **Natálie**, **Adéla**, **Kristýna**, **Lucie**.

Zuzana, **Michaela**, **Veronika**, **Marie**, **Klára** jsou jména častá. Ve sledovaném období se však pohybují spíše ve druhé polovině tabulky.

4.2 Výklad nejčastějších dívčích jmen

Podle Průvodce našimi jmény (Kopečný, 1974 a 1991) a Jak se bude Vaše dítě jmenovat? (Knappová, 2002):

Adéla – germánského původu, vzniklo zkrácením jména *Adelheid*, kde *Adelheidis* lze přeložit jako vznešená, urozená postava; slovensky *Adela*, *Adelína*, rusky *Adelina*, maďarsky *Adél*, německy *Adela*, *Adele*, polsky, anglicky, švédsky a španělsky *Adela*, francouzsky *Adèle*, norský, italský a dánský *Adele*; staročeská podoba *Adléta*; domácí tvary *Ád'a*, *Aduša*, *Adélka*, *Adélajda*, *Adél*,

Aneta – původně zdrobnělá podoba jména *Anna* ve francouzštině (*Anne*), která se osamostatnila; základ je tedy hebrejský znamenající milostiplná, milostná; polština

a slovenština používá *Aneta*, maďarsky *Anetta*, norský, švédsky, dánský, anglicky, německy, holandsky i francouzsky *Annette*; domácké podoby: *Aný*, *Anetka*, *Anet*,

Anežka – řecký původ z *hagné* – čistý ctnostný, neposkvrněný; slovensky *Agnessa*, *Agneša*, francouzsky *Agnès*, maďarsky *Ágnes*, norský, dánský, švédsky, holandsky, německy a anglicky *Agnes*, portugalsky *Inez*, *Ignez*, španělsky *Inés*, rusky *Agnessa*, italsky *Agnese*, polsky *Agnieszka*; domácké podoby *Aneša*, *Neža*, *Agnes*, *Nežka*, *Neša*,

Anna – slovní základ v hebrejském *Channá (h)* – milost; ostatní viz kapitola 3.2.1,

Barbora – z řeckého *barbaros* – cizinka, barbarka, staří Řekové označovali cizince za brblly, brepty, protože nevládali jejich řeč; svatá Barbora byla patronkou horníků a dělostřelců; jméno se objevuje i v podobě *Barbara*, nebo osamostatněná zkrácenina *Bára*; na Slovensku se používá *Barbora*, maďarsky *Borbála*, norský, dánský a anglicky *Barbara*, *Barbra*, španělsky *Bárbra*, francouzsky *Barbé*, *Barbara*, finský, portugalsky, italsky a německy *Barbara*; domácké podoby *Barča*, *Bára*, *Barunka*, *Baruška*, *Bája*, *Barčí*,

Denisa – přejaté z francouzštiny (mužské jméno *Denis*), původ v řeckém *Dionýz*, což byl bůh vína, nebo také božské dítě; slovensky a španělsky *Denisa*, rusky *Denisija*, francouzsky, holandsky, německy a anglicky *Denise*; českou podobou jména je *Diviška*, přejatá z řeckého *Dionýz*; domácké podoby jména jsou *Denča*, *Deny*, *Denda*, *Deniska*, *Dena*,

Eliška – česká podoba jména *Alžběta*, které pochází z hebrejštiny a znamená můj bůh je přísaha; slovensky *Eliška*, francouzsky *Élise*, polsky *Eliza*, německy *Elisa*, *Elise*, rusky, dánský, holandsky, bulharsky *Elisa*, anglicky *Eliza*, *Elise*; mezi domácké podoby patří *Ela*, *Elka*, *Elča* *Elinka*, *Elina*,

Emma – původ v němčině z *Erma*, tj. veselá nebo pečovatelka; slovensky *Ema*, maďarsky, italsky, anglicky, německy, švédsky, dánský, holandsky, rusky i polsky *Emma*, španělsky *Ema* i *Emma*; domácké varianty *Emička*, *Emča*, *Emina*, *Emka*,

Jana – jméno hebrejského původu – bůh je milostivý; ženská podoba jména Jan; více viz kapitola 3.2.1,

Julie – latinský původ, ženská podoba k *Julius*, toto jméno se používalo jako rodové u římské šlechty; význam jména je nejasný, buď to může být zkrácená podoba *Jovilius*, tj. božský nebo může znamenat zářící, vlasatý, mladý; maďarsky a slovensky *Júlia*, rusky a bulharsky *Julija*, italsky *Giulia*, portugalsky, španělsky, polsky, dánsky, norský, švédsky *Julia*, francouzsky *Julie*, *Juliet*, *Juliette*, holandsky, německy, anglicky *Julia*, *Julie*; domácí podoby *Julča*, *Julka*, *Julinka*, *Julouš*, *Julina*, *Juli*,

Karolína – též *Karolina*; jméno německého původu, které je ale přežaté z latiny (*Carolus* – muž, chlap); slovensky *Karolína*, anglicky *Caroline*, *Carolina*, německy, dánsky *Karoline* i *Caroline*, norský *Karoline*, polsky, rusky, švédsky, maďarsky, holandsky *Karolina*, francouzsky *Caroline*, italsky, španělsky a portugalsky *Carolina*; domácké podoby *Kája*, *Kájouš*, *Karolínka*, *Karolka*, *Karča*, *Karlína*,

Kateřina – z řeckého *katharos* – mravná, čistá, cudná; ostatní viz 3.2.1,

Klára – latinského původu *clara* – slavná, světlá, jasná; význam je obdobný jako u jmen Lucie, Světlana nebo Roxana; slovensky *Klára*, *Klarisa*, maďarsky *Klára*, anglicky *Clara*, *Clare*, francouzsky *Claire*, holandsky *Klara*, *Clara*, *Clare*, německy *Klara*, *Clara*, *Klarissa*, *Clarissa*, španělsky *Clara*, polsky, rusky *Klara*; domácké tvary *Klárka*, *Kája*, *Klárina*, *Klárinka*,

Kristýna – též *Kristina*; řeckého původu *Christana* – křesťanka; slovensky *Kristína*, maďarsky *Krisztina*, polsky *Krystyna*, *Krystiana*, norský *Kristine*, rusky *Christina*, *Chrstiana*, bulharsky *Christina*, *Krstina*, anglicky *Christina*, *Christiana*, německy *Christina*, švédsky *Kristina*, *Christina*, *Kerstin*, francouzsky *Christine*, *Chrétienne*, španělsky, italsky *Christina*; domácké podoby *Kris*, *Týna*, *Týnule*, *Týnka*, *Kristýnka*, *Kiki*, *Kíťa*, *Kikina*,

Lucie – latinského původu k *Lucius* – zářící, světlý, více viz kapitola 3.2.1,

Marie – biblické jméno s nejasným významem, podrobněji viz kapitola 3.2.1,

Markéta – jméno se rozšířilo za pomoci latiny - *margarita*, základ slova je však orientální, nejspíš íránský, znamenající perla; slovensky *Margita*, *Margaréta*, francouzsky *Marguerite*, německy *Margareta*, *Margarete*, dánsky *Margrethe*, anglicky *Margaret*, *Margarita*, španělsky, rusky a bulharsky *Margarita*, italsky *Margherita*, polsky *Małgorzata*, maďarsky *Margit*, *Margita*, *Margaréta*; domácké podoby *Markétka*, *Marki*, *Mája*, *Maki*, *Makina*, *Makča*,

Michaela – také *Michala*; jméno hebrejského původu *Mi – kha – él*, tj. kdo jako bůh; anglicky, německy i slovensky *Michaela*, norský *Michelle*, švédsky *Mikaela*, polsky *Michalina*, dánsky *Michala*, rusky *Michajlina*, francouzsky *Michèle*, italsky *Micaela*, holandsky *Michaëla*, *Michelina*, maďarsky *Mihaéla*, španělsky *Miguela*, bulharsky *Michaila*; ženská podoba jména Michael, respektive Michal; domácké podoby *Miša*, *Miška*, *Michalka*, *Mišel*, *Mišelina*, *Mišulka*, *Mišička*, *Michaelka*,

Monika – význam ani původ nejsou úplně jasné, může pocházet buď z řečtiny *monos*, tj. osamělá, jediná, nebo to může být jméno fénické znamenající bohyni, nebo je z latinského základu *moneo*, tedy rádkyně; *Monika* je používána také v ruštině, polštině, slovenštině a norštině, německy je možná podoba *Monika* i *Monica*, anglicky, italsky, holandsky, švédsky, dánsky a rumunsky *Monica*, maďarsky *Mónika*, francouzsky *Monique*, španělsky *Mónica*; domácké podoby *Monča*, *Mončičák*, *Mona*, *Móňa*, *Monička*, *Monina*,

Natálie – původ v latinském *natalis* (*dies natalis*), tj. narozeniny, rodný den; pojmenovávaly se tak dívky narozené na Vánoce, v den Kristova narození (latinsky *Christi natalia*); maďarsky a slovensky *Natália*, norský a dánský *Natalie*, polsky, španělsky a italsky *Natalia*, francouzsky *Nathalie*, angličtina používá *Natalia*, *Nathalia*, *Natalie*, *Nathalie*, bulharsky a rusky *Natalija*, švédsky, německy a holandsky *Natalia*, *Natalie*; domácké podoby *Natka*, *Natálka*, *Naty*, *Natka*,

Nela – jméno cizího původu, nebo osamostatněná česká podoba jmen *Kornélie*, *Petronela*; v polštině také *Nela*, italsky *Nella*, německy *Nela*, *Nella*, *Nelly*, dánsky a francouzsky *Nelly*, maďarsky a rusky *Nelli*, anglicky *Nell*, *Nelly*, *Nellie*; domácké podoby *Nelinka*, *Nelča*, *Nel*, *Nelina*,

Nikola – stále častěji se objevuje i *Nikol*; jméno přejaté z francouzštiny, ale řeckého původu, znamenající vítězství nad lidem, nebo vítězství lidu ; maďarsky *Nikola*, německy *Nikola, Nicola, Nicole, Nikoletta*, norský *Nicola, Nicoletta*, holandsky a anglicky *Nicola, Nicolette*, bulharsky *Nikol, Nikoleta*, dánsky a francouzsky *Nicole, Nicolette*; domácké podoby *Nikča, Nika, Nikolka, Nikuša, Niki*;

Pavla – variantou je také *Pavlína*; jméno latinského původu *Paulinu* – Pavlovi patřící, nebo také malý, přenesením významu i nepatrný, skromný; slovensky *Paula, Paulína*, bulharsky a rusky *Pavla, Pavlina*, polsky, anglicky, švédsky, maďarsky, holandsky a španělsky *Paula, Paulina*, německy *Paula, Paulina, Pauline*, italsky *Paola, Paolina*; domácké podoby *Pája, Pavča, Pavlínka, Pavluška, Pavluša, Pavka, Pájinka*,

Petra – z řeckého *petros* – skála, pevný jako skála; *Petra* se objevuje i na Slovensku, v Maďarsku, v anglickém jazyce, švédštině a němčině, rusky a holandsky *Petra, Petrina*, norský a dánský *Petra, Petrine*, francouzsky *Pierre, Pierrette*, italsky *Pietra, Petra*; domácké podoby *Péřa, Petruška, Peřula, Peřulka, Petruša, Petruna*,

Sára – hebrejské jméno, objevující se i v Bibli, *saráh* v hebrejštině znamená vznešená nebo kněžna; maďarsky i slovensky *Sára*, švédsky, anglicky i holandsky *Sara, Sarah*, rusky *Sarra*, polsky, dánsky, německy, francouzsky, španělsky i italsky *Sara*; domácké podoby *Sárka, Sárča, Sárinka, Sárina, Sári, Sárůša*,

Sofie – z řeckého *sophia* – moudrost; dánský *Sofie*, anglicky *Sophie, Sophia*, francouzsky *Sophie*, německy *Sophia, Sofie, Sophie*, španělsky *Sofía*, italsky *Sofia*, norský, švédsky a holandsky *Sofia*, rusky *Sofja, Sofija*; přejaté jméno z ciziny, u nás spíše podoba *Žofie*; domácké podoby jména Sofie jsou *Sofka, Sofinka, Sofča*;

Tereza – jméno má řecký původ, jeho význam je však nejasný; mohl to být někdo pocházející z ostrova *Thera* v Egejském moři nebo z ostrova *Theresia*, ten je u Sicílie; základ slova *téresis* znamená v řečtině záštitu nebo ochranu, *theros* se překládá jako horko, vedro, léto, popřípadě se ještě může použít slova *therezein*, což je sklízet úrodu; slovensky *Terézia*, anglicky *Theresa*, rusky *Tereza, Terezija*, polsky, italsky *Teresa*,

norsky, dánsky, německy *Theresa, Therese, Theresia*, francouzsky *Thérèse, Teresa*, maďarsky *Teréz*; domácké podoby *Terka, Téra, Terezka, Terezička, Tery, Terča*;

Věra – jméno slovanského původu znamenající víra, podrobněji viz 3.2.1,

Veronika – jméno je řeckého původu, kde *Phereníké* značí nositelku vítězství; u dalšího vysvětlení jména se jazykovědci rozcházejí v názorech, Kopečný (1991) tvrdí, že je nemožné spojit latinsko-řecké výrazy *véra ikón*, tedy pravý obraz, naproti tomu Knappová (2002) *veraiconica* uvádí jako další možný výklad jména; slovensky *Veronika, Verona*, maďarsky a rusky *Veronika*, polsky *Weronika*, anglicky, italsky, španělsky, dánsky *Veronica*, francouzsky *Véronique*, německy, norský, švédsky a holandsky *Veronika*, španělsky *Verónica*; domácké podoby *Verča, Verunka, Veruška, Veronička*,

Viktorie – pochází z latinského *victoria*, tedy vítězství; maďarsky, slovensky *Viktória*, norský *Viktoria*, švédsky, německy *Victoria, Viktoria*, polsky *Wiktoria*, francouzsky *Victoire*, italsky *Vittoria*, anglicky *Victoria, Victorine*, španělsky, holandsky, dánsky *Victoria*; domácké podoby *Vikuš, Viki, Vika, Vikča, Viktorka, Vikouš*,

Zuzana – z hebrejského *šóšanná* neboli lilie; slovensky též *Zuzana*, polsky *Zuzanna*, maďarsky *Zsuzsanna*, bulharsky *Suzana*, francouzsky *Suzanne*, německy *Susanna, Susanne, Susanne*, španělsky *Susana*, dánsky *Susan, Suzanne*, anglicky *Susan, Susannah*, rusky, ukrajinsky, italsky, holandsky, švédsky *Susanna*; domácké podoby *Zuzka, Zuzík, Zuzča, Zuzanka, Zuza, Zuzina, Zuzička, Zuzičák, Zuzík*.

4.3 Jména chlapců narozených v lednu 2002 - 2012

Zatímco u dívek na prvním místě figuruje téměř neustále Tereza, u chlapců se pravidelně střídají **Jan** a **Jakub**. Stálé oblíbenosti se těší **Tomáš**, který celých jedenáct let obsazuje třetí příčku. Celkem se v tabulce č. 4 a, b⁴ objevuje 25 chlapeckých jmen.

Martin se v letech 2002 až 2004 pohyboval na čtvrtém místě, od roku 2005 oblíbenost jména pomalu klesá, v roce 2012 mu patří 13. místo. Podobně je na tom i **Michal**.

⁴ Příloha č. 2

V roce 2002 figuroval na šestém místě, o deset let později se nachází na místě osmnáctém.

Nejčastěji se vyskytující mužské jméno v České republice **Jiří**, se v tabulce novorozenců pohybuje ve druhé desítce. Podobně i **Petr**. Ve druhé desítce se pravidelně objevují jména **Marek** a **Dominik**.

V první polovině tabulky figuruje dříve typicky selské jméno **Matěj**. Asi největší pozvolný nárůst v oblibě můžeme zaznamenat u **Matyáše**, který je variantou jména Matěj. Matyáš se v tabulce objeví až v roce 2004, kdy je na devatenáctém místě. V roce 2011 je sedmý hned za Matějem a v roce 2012 patřilo jménu Matyáš čtvrté místo.

V první desítce se pravidelně objevuje **Ondřej**, **Lukáš** a **Filip**. Proměnlivá je obliba u jména **David**, **Vojtěch**, **Daniel**. Např. David v roce 2003 pátý a v roce 2011 čtrnáctý, Daniel v roce 2002 šestnáctý, v roce 2004 osmý a v roce 2009 čtrnáctý.

Ve spodní části tabulky se občas objeví **Václav** (2003, 2009, 2012), **Štěpán** (2008, 2009, 2010), **Josef** (2002, 2004, 2006, 2007), **František** (2003, 2007), **Patrik** nebo **Pavel**.

4.4 Výklad nejčastějších chlapeckých jmen

Podle Průvodce našimi jmény (Kopečný, 1974 a 1991) a Jak se bude Vaše dítě jmenovat? (Knappová, 2002):

Adam – jméno hebrejského původu, které se objevuje už v Bibli, má spojitost s hebrejským *hádám*, což znamená země, prst; jeho význam je člověk nebo pozemšťan z černé hlíny; slovensky, anglicky, německy, holandsky, francouzsky, polsky i rusky *Adam*, maďarsky *Ádám*, španělsky *Adán*, italsky *Adamo*; domácké podoby *Áda*, *Ád'a*, *Adámek*, *Adík*,

Daniel – hebrejského původu, podobně jako předchozí Adam se objevuje v Bibli; základem je *Dániél*, doslovný překlad bůh je můj soudce; zkrácenina *Dan* je brána jako samostatné jméno, ale není tolik oblíbená; rusky *Daniil*, italsky *Daniele*, bulharsky *Danail*, maďarsky *Dániel*, anglicky, španělsky, polsky, německy, holandsky, francouz-

sky, slovensky i švédsky *Daniel*; domácké podoby *Danek, Daneš, Daneček, Daník, Dan, Danouš, Dáda,*

David – hebrejského původu, *dauidu* – náčelník, nebo od *dód* – miláček, strýček; slovensky, švédsky, bulharsky, norský, švédsky, anglicky, holandsky, španělsky, rusky *David*, polsky *Dawid*, italsky *Davide*; domácké podoby *Davča, Davídek, Dáda, Dejv, Dáda,*

Dominik – jméno pochází z latinského *dominicus*, tj. pánův (*dies dominica* – den Páně); *Dominik* nejen v češtině, ale i v polštině, ruštině a slovenštině, italsky *Domenico*, holandsky *Dominicus, Dominik*, německy *Dominikus*, francouzsky *Dominique*, anglicky *Dominic, Dominick*, maďarsky *Domokos, Domonkos*, portugalsky a španělsky *Dominigo*, italsky *Domenico*; domácké podoby, *Domča, Domík, Domák, Dominiček, Domin,*

Filip – původ v řeckých *philos* + *hippos*, tedy milovník koní; švédsky, polsky a slovensky *Filip*, italsky *Filippo*, rusky *Filipp*, holandsky *Filip, Filippus*, španělsky *Felipe*, francouzsky *Philippe*, anglicky *Philip*, německy *Philipp*, maďarsky *Fülöp*; domácké podoby *Fífa, Filípek, Fíja, Filda, Fil, Filoušek,*

František – jméno pocházející z Itálie, základem je germánské *franko*; podrobněji viz 3.2.2,

Jakub – odvozuje se z hebrejského *Jahaqóbh*, tedy ten, kdo se drží za patu, v přeneseném slova smyslu druhorozený; do světa se rozšířilo z latinských podob *Jacobus* a *Jacomus*; polsky a slovensky *Jakub*, maďarsky *Jakab*, švédsky, dánsky a německy *Jakob*, holandsky *Jacob*, anglicky *Jacob* nebo *James*, francouzsky *Jacques*, španělsky *Jacob, Jacobo, Jaime, Diego, Jago*, rusky *Jakov*, italsky *Giacobbe, Giacomo*; domácké podoby *Kuba, Jakoubek, Kubík, Kubiček, Kubula, Kubča, Kubikula,*

Jan – hebrejského původu z *Jochánán* – bůh je milostivý; více viz kapitola 3.2.2,

Jiří – z řeckého *geórgos*, tj. zemědělec, rolník; podrobněji rozebrané v kapitole 3.2.2,

Josef – hebrejského původu z *Jóseph* – přidávající, on přidá; více viz kapitola 3.2.2,

Lukáš – zkrácenina latinského *Lucanus*, tj. pocházející z Lukánie, krajiny v jižní Itálii, Lukánec; slovensky *Lukáš*, anglicky *Luke*, německy *Lukas*, *Lucas*, italsky *Luca*, francouzsky *Luc*, *Lucas*, dánsky *Lukas*, holandsky, portugalsky, španělsky *Lucas*, polsky *Łukasz*, rusky *Luka*, maďarsky *Lukács*, bulharsky *Lukan*; domácké podoby *Lukin*, *Luk*, *Lukášek*, *Lukík*, *Lulin*,

Marek – jméno latinského původu z *Marcus* – bojovník, bojovný, válečnický; polsky a slovensky *Marek*, švédsky *Markus*, dánsky a německy *Markus*, *Marcus*, holandsky *Marcus*, anglicky *Marcus*, *Mark*, francouzsky *Marc*, španělsky *Marco*, *Marcos*, italsky *Marco*, rusky *Mark*, rumunsky *Marcu*, maďarsky *Márk*, *Márkus*; domácké podoby *Mára*, *Mareček*, *Marin*, *Mari*, *Markouš*,

Martin – latinského původu z *Martinus*, tj. Martův, zasvěcený bohu Martovi, tedy bojovný; podrobněji viz kapitola 3.2.2,

Matěj – hebrejského původu, *Mattithjáh* – dar boží; k nám se jméno Matěj dostalo z řečtiny *Matthías*; slovensky *Matej*, rusky *Matfij*, *Matvej*, polsky *Maciej*, maďarsky *Mátyás*, anglicky *Matthew*, *Matthias*, holandsky a německy *Matthias*, švédsky *Matts*, *Mattis*, *Matyas*, dánsky *Mathias*, *Mathies*, francouzsky *Matthias*, *Matthieu*, španělsky *Mateo*, italsky *Mattia*, *Matteo*; domácké podoby *Matějíček*, *Matýsek*, *Máťa*, *Matějík*,

Matyáš – je variantou jména Matěj, má stejný hebrejský původ *Mattithjh* – dar boží; více viz jméno Matěj,

Míchal – hebrejské jméno objevující se v Bibli, základ v *Micha-él* – kdo je bůh?, kdo je podobný bohu?; podrobněji viz kapitola 3.2.2,

Ondřej – původ v řeckém *Andreas*, tj. statný, mužný, odvážný; slovensky *Ondrej*, *Andrej*, rusky, bulharsky *Andrej*, polsky *Andrzej*, maďarsky *András*, *Endre*, *Andor*, anglicky *Andrew*, holandsky, německy *Andreas*, francouzsky *André*, portugalsky *Andre*, španělsky *Andrés*, italsky *Andrea*, švédsky, dánsky *Anders*; domácké varianty *Ondra*, *Ondřík*, *Ondrášek*, *Ondřejík*, *Ondráš*, *Ondras*,

Patrik – irské *Patricc* je latinského původu, *patricius* – šlechtický, urozený, patricijský; slovensky *Patrik*, norský, anglický, dánský *Patrick*, francouzsky *Patrice*, *Patrick*, německy *Patrick*, *Patricius*, *Patrizius*, polsky *Patryk*, *Patrycy*, *Patrycjusz*, holandsky *Patricius*, španělsky, portugalsky *Patricio*, italsky *Patrizio*, rusky *Patrikij*, švédsky *Patrik*, francouzsky *Patrice*, *Patrick*, maďarsky *Patrik*, *Patrícus*; domácké podoby jména jsou *Pát'a*, *Pat*, *Patriček*, *Paty*,

Pavel – pochází z latinského *Paulus*, tj. malý, nepatrný, skromný; více viz kapitola 3.2.2,

Petr – řeckého původu, *petros* je překlad *képhá*, které se objevuje v aramejštině, *petros* = skála, pevný jako skála, podrobněji viz kapitola 3.2.2,

Šimon – z hebrejského *Šimhón* – slyšící, naslouchající; dalšími variantami jména jsou *Simon* a *Simeon*; slovensky *Šimon*, polsky *Szymon*, rusky, holandsky, německy, anglicky, maďarsky a francouzsky *Simon*, portugalsky *Simões*, španělsky *Simón*, italsky *Simone*; domácké podoby *Šimi*, *Šimďa*, *Šimonek*, *Šimík*, *Šimča*,

Štěpán – řeckého původu, kde *Stephanos* znamená věnec, věncem korunovaný, tedy přeneseně i vítěz; u nás má podobný význam Vítězslav; slovensky *Štefan*, polsky *Szcepan*, *Stefan*, rusky *Stepan*, *Stefan*, italsky *Stefano*, portugalsky *Estephano*, *Estêvão*, španělsky *Estevan*, *Esteban*, francouzsky *Étienne*, *Stéphane*, anglicky *Stephen*, *Steve*, *Steven*, holandsky *Steven*, *Stefanus*, německy *Stefan*, *Stephan*, švédsky *Staffan*, *Stefan*, norský *Stefan*, *Stephan*, *Stephanos*, maďarsky *István*; domácké podoby *Štěpa*, *Štěpík*, *Sťěpánek*,

Tomáš – biblické jméno aramejského původu, *teómá* – dvojče, blíženeček; více viz kapitola 3.2.2,

Václav – jméno slovanského původu znamenající více slavný; podrobněji viz kapitola 3.2.2,

Vojtěch – slovanského původu, značí útěchu, posilu vojska; neprávem je toto jméno považováno za obdobu *Adalbert*; slovensky *Vojtech*, bulharsky a rusky *Vojtech*, polsky *Wojciech*; domácí podoby *Vojta*, *Vojtík*, *Vojtíšek*, *Vojťa*, *Vojcek*, *Vova*, *Vojtin*.

5 Závěr

Bakalářská práce se zabývala onomastikou, nebo také onomatologií, jako jednou ze samostatných lingvistických disciplín. Obsahovala její definici, jak je uváděna v odborné literatuře. Zmiňovala subdisciplíny, ze kterých se onomastika skládá, zejména si všímala přesahů do jiných lingvistických i nelingvistických oborů. Uváděla jednotlivé třídy vlastních jmen, která dělila na geonyma, bionyma a chrématonyma.

Zabývala se historií a osobnostmi české onomastiky. Za předchůdce dnešních onomastiků lze považovat Josefa Dobrovského, tvůrcem byl František Palacký. V počátcích si onomastikové, včetně Vladimíra Šmilauera, který je považován za ikonu onomastiky, všímali hlavně toponomastiky, antroponomastika se do hledáčku badatelů dostává spíše až po roce 1945. Mezi přední antroponomastická díla patří knihy Miloslavy Knappové *Jak se bude jmenovat?* a *Jak se bude Vaše dítě jmenovat?*. Antroponomastikou se zabývala i Jana Pleskalová nebo Jan Svoboda, který byl zároveň prvním vedoucím oddělení onomastiky v Ústavu pro jazyk český Akademie věd České republiky. V současnosti oddělení řídí Milan Harvalík.

Ve druhé části práce bylo přiblíženo osobní jméno, které jedince označuje, ale necharakterizuje. Někteří lidé si myslí, že přenesením jména předků na potomky tomuto předají jeho vlastnosti, ale není tomu tak. Zmíněny byly aktivní a pasivní funkce rodových jmen. Dozvěděli jsme se, že se objevovala jména typicky městská a naopak venkovská. Seznámili jsme se s nejčastějšími jmény, se kterými se můžeme setkat u obyvatel České republiky. Těmito jsou u žen Marie, u mužů Jiří. Byl objasněn původ uvedených jmen, jejich význam a domácké podoby.

Třetí část se věnovala jménům dětí narozených v lednu 2002 až lednu 2012. Nejoblíbenějším dívčím jménem byla v roce 2002 – 2011 Tereza, v roce 2012 ji nahradila Eliška. U jména Kateřina dochází k pozvolnému úpadku četnosti, podobně je to i se jménem Nikola. Celkem se ve sledovaném období vystříдалo 31 jmen. Některá se objevovala každý rok, jiná ojediněle. U chlapců bylo první místo proměnlivé. Pravidelně se střídali Jan a Jakub. Stálíci byl Tomáš na třetím místě. Podobně jako u dívek se jména různě střídala. Největší nárůst v oblíbě zaznamenal Matyáš, který se poprvé objevil v roce 2004, kdy mu patřila devatenáctá příčka, v roce 2012 byl na čtvrtém místě. Chla-

peckých jmen se objevilo pouze 25, některá častěji, jiná méně, stejně jako u dívek. Lze shrnout, že v oblíbenosti jmen novorozenců nejsou žádné výrazné výkyvy. Jména se opakují téměř totožná. I jména holčiček a chlapečků byla podrobena analýze, tedy byl zjišťován jejich význam a původ, domácí podoby.

Cíle práce z úvodu byly naplněny.

Práce může posloužit nastávajícím rodičům jako slovníček významu jmen, nebo studentům jako stručné přiblížení lingvistické disciplíny – onomatologie (onomastiky).

6 Zdroje

Knihy:

HÁJKOVÁ, Eva. *Vlastní jméno jako prostředek sociální symboliky*. Praha: Univerzita Karlova V Praze, Pedagogická fakulta, 2004, 47 s. ISBN 80-7290-185-0.

HARVALÍK, Milan. *Synchronní a diachronní aspekty české onymie*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2004, 161 s. ISBN 80-200-1253-2.

KNAPPOVÁ, Miloslava. *Jak se bude Vaše dítě jmenovat?*. Vyd. 3., (dopl. a přeprac.). Praha: Academia, 2002 dotisk, 358 s. ISBN 80-200-0775-X.

KNAPPOVÁ, Miloslava. *Rodné jméno v jazyce a společnosti*. 1. vyd. Praha: Academia, 1989, 204 s. Studie a práce lingvistické, 24. ISBN 8020001670.

KOPEČNÝ, František. *Průvodce našimi jmény*. 1. vyd. Praha: Academia, 1974, 149 s.

KOPEČNÝ, František. *Průvodce našimi jmény*. 2., přeprac. a rozšíř. vyd. Praha: Academia, 1991, 259 s. ISBN 80-200-0016-X.

Nejčastější dětská jména v České republice: 1999-2007. Praha: Český statistický úřad, c2007, 38 s. ISBN 978-80-250-1419-6.

ŠRÁMEK, Rudolf. *Onomastika* in PLESKALOVÁ, Jana. *Kapitoly z dějin české jazykovědné bohemistiky*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2007, 683 s. ISBN 978-80-200-1523-5.

ŠRÁMEK, Rudolf. *Úvod do obecné onomastiky*. 1. vyd. V Brně: Masarykova univerzita, 1999, 191 s., 19 s. map. ISBN 802102027x.

Elektronické zdroje:

Charakteristika oddělení onomastiky. *Ústav pro jazyk český Akademie věd ČR* [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: <http://www.ujc.cas.cz/zakladni-informace/oddeleni/oddeleni-onomastiky/>

Nejoblíbenější dětská jména. *Český statistický úřad* [online]. 2012 [cit. 2015-02-08]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/nejoblibenejsi_detska_jmena

Statistiky: Četnost jmen a příjmení. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2015 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/cetnost-jmen-a-prijmeni-722752.aspx>

7 Přílohy

Příloha č. 1 – Tabulka 3 - Nejčastější jména dívek narozených v lednu 2002 – lednu 2012

	leden 2002	leden 2003	leden 2004	leden 2005	leden 2006	leden 2007
1.	Tereza	Tereza	Tereza	Tereza	Tereza	Tereza
2.	Kateřina	Kateřina	Kateřina	Eliška	Adéla	Karolína
3.	Natálie	Natálie	Eliška	Adéla	Kateřina	Natálie
4.	Adéla	Adéla	Adéla	Natálie	Natálie	Anna
5.	Barbora	Nikola	Anna	Anna	Anna	Eliška
6.	Eliška	Anna	Kristýna	Karolína	Eliška	Adéla
7.	Nikola	Veronika	Natálie	Kristýna	Karolína	Kateřina
8.	Kristýna	Eliška	Nikola	Aneta	Kristýna	Lucie
9.	Michaela	Michaela	Lucie	Nikola	Veronika	Kristýna
10.	Veronika	Kristýna	Barbora	Kateřina	Lucie	Nikola
11.	Lucie	Karolína	Karolína	Lucie	Nikola	Barbora
12.	Karolína	Barbora	Veronika	Veronika	Michaela	Veronika
13.	Anna	Klára	Klára	Barbora	Barbora	Aneta
14.	Marie	Lucie	Michaela	Michaela	Aneta	Věra
15.	Klára	Aneta	Aneta	Klára	Klára	Michaela
16.	Aneta	Markéta	Zuzana	Marie	Marie	Marie
17.	Jana	Denisa	Marie	Nela	Zuzana	Klára
18.	Markéta	Marie	Markéta	Jana	Nela	Zuzana
19.	Pavla	Zuzana	Jana	Zuzana	Sára	Sára
20.	Petra	Jana	Monika	Markéta	Denisa	Markéta

Tabulka 3a (Zdroj: Český statistický úřad)

	leden 2008	leden 2009	leden 2010	leden 2011	leden 2012
1.	Tereza	Tereza	Tereza	Tereza	Eliška
2.	Natálie	Natálie	Anna	Eliška	Tereza
3.	Anna	Eliška	Eliška	Anna	Adéla
4.	Adéla	Karolína	Karolína	Adéla	Karolína
5.	Eliška	Adéla	Natálie	Karolína	Anna
6.	Karolína	Anna	Adéla	Natálie	Natálie
7.	Kateřina	Kateřina	Kristýna	Kateřina	Kristýna
8.	Barbora	Barbora	Barbora	Kristýna	Lucie
9.	Lucie	Kristýna	Lucie	Lucie	Barbora
10.	Kristýna	Lucie	Kateřina	Barbora	Nela
11.	Nikola	Veronika	Veronika	Veronika	Ema
12.	Aneta	Nela	Nela	Klára	Kateřina
13.	Věra	Nikola	Ema	Nela	Sofie
14.	Michaela	Klára	Nikola	Michaela	Klára
15.	Nela	Michaela	Klára	Ema	Veronika
16.	Klára	Viktorie	Sofie	Sofie	Aneta
17.	Marie	Marie	Viktorie	Marie	Viktorie
18.	Zuzana	Aneta	Aneta	Aneta	Zuzana
19.	Sára	Sára	Marie	Nikola	Marie
20.	Julie	Ema	Anežka	Viktorie	Nikola

Tabulka 3b (Zdroj: Český statistický úřad)

Příloha č. 2 – Tabulka 4 - Nejčastější jména chlapců narozených v lednu 2002 – lednu 2012

	leden 2002	leden 2003	leden 2004	leden 2005	leden 2006	leden 2007
1.	Jan	Jakub	Jan	Jan	Jakub	Jan
2.	Jakub	Jan	Jakub	Jakub	Jan	Jakub
3.	Tomáš	Tomáš	Tomáš	Tomáš	Tomáš	Tomáš
4.	Martin	Martin	Martin	Adam	Ondřej	Adam
5.	Filip	David	Ondřej	Ondřej	Lukáš	Ondřej
6.	Michal	Lukáš	Lukáš	Martin	David	Lukáš
7.	David	Ondřej	Michal	Filip	Vojtěch	Matěj
8.	Lukáš	Michal	Daniel	Lukáš	Adam	Filip
9.	Ondřej	Daniel	David	Vojtěch	Martin	Vojtěch
10.	Vojtěch	Filip	Filip	Matěj	Matěj	David
11.	Petr	Vojtěch	Matěj	Daniel	Filip	Martin
12.	Jiří	Matěj	Petr	Petr	Petr	Daniel
13.	Adam	Adam	Adam	Pavel	Michal	Petr
14.	Matěj	Dominik	Vojtěch	Jiří	Jiří	Michal
15.	Dominik	Jiří	Jiří	David	Daniel	Dominik
16.	Daniel	Petr	Dominik	Michal	Dominik	Marek
17.	Marek	Marek	Pavel	Dominik	Marek	Jiří
18.	Pavel	Patrik	Marek	Marek	Matyáš	Matyáš
19.	Patrik	Václav	Matyáš	Matyáš	Patrik	František
20.	Josef	František	Josef	Patrik	Josef	Josef

Tabulka 4a (Zdroj: Český statistický úřad)

	leden 2008	leden 2009	leden 2010	leden 2011	leden 2012
1.	Jakub	Jakub	Jan	Jakub	Jakub
2.	Jan	Jan	Jakub	Jan	Jan
3.	Tomáš	Tomáš	Tomáš	Tomáš	Tomáš
4.	Lukáš	Lukáš	Lukáš	Lukáš	Matyáš
5.	Ondřej	Filip	Filip	Matěj	Adam
6.	Vojtěch	David	Ondřej	Matyáš	Ondřej
7.	Matěj	Ondřej	Matěj	Adam	Lukáš
8.	Adam	Matěj	Vojtěch	Filip	Vojtěch
9.	Daniel	Adam	David	Vojtěch	Matěj
10.	Filip	Vojtěch	Adam	Ondřej	Filip
11.	David	Martin	Matyáš	Martin	David
12.	Martin	Dominik	Martin	Dominik	Daniel
13.	Michal	Matyáš	Daniel	Daniel	Martin
14.	Dominik	Daniel	Dominik	David	Dominik
15.	Petr	Petr	Petr	Petr	Petr
16.	Jiří	Marek	Michal	Jiří	Šimon
17.	Matyáš	Michal	Marek	Michal	Marek
18.	Štěpán	Jiří	Šimon	Štěpán	Michal
19.	Patrik	Štěpán	Jiří	Šimon	Jiří
20.	Marek	Václav	Štěpán	Marek	Václav

Tabulka 4b (Zdroj: Český statistický úřad)